

Katri Pekkala ja Sara Petäjäniemi

**KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSTA VUOSINA 2010 – 2011 VAIHTOON
LÄHTENEIDEN KOKEMUKSET JA MIELIPITEET**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
Matkailun koulutusohjelma

2012

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma
Tekijä(t) Katri Pekkala ja Sara Petäjäniemi	
Työn nimi Kajaanin ammattikorkeakoulusta vuosina 2010 – 2011 vaihtoon lähteneiden kokemukset ja mielipiteet	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Anneli Karppinen ja Mervi Väisänen
	Toimeksiantaja Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto
Aika Kevät 2012	Sivumäärä ja liitteet 49 + 6
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Kajaanin ammattikorkeakoulusta vuosina 2010 – 2011 vaihtoon lähteneiden opiskelijoiden kokemuksia ja mielipiteitä. Halusimme myös selvittää kehitysehdotuksia vaihtoon lähtöön liittyen, jotta Kajaanin ammattikorkeakoulu voisi mahdollisesti parantaa vaihtojärjestelmää.</p> <p>Teoriaosuus sisältää yleistä tietoa ja tilastoja vaihto-opiskelusta Suomessa ja Kajaanin ammattikorkeakoulussa.</p> <p>Toteutimme tutkimuksen kvalitatiivisena haastattelututkimuksena, jossa pyrimme selvittämään vaihtoon lähdön syyn, sujuvuuden ja opiskelun, sekä harjoittelun hyödyllisyyden. Haastatteluun osallistui 11 opiskelijaa, jotka olivat olleet opiskelija- tai harjoittelijavaihdossa. Haastattelussa oli mukana matkailualan-, liiketalouden-, liikunnan-, sosiaali- ja terveysalan ja international business alan opiskelijoita.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista ilmeni, että Kajaanin ammattikorkeakoulun kautta vaihtoon lähteminen on helppoa ja sujuvaa. Kokemuksena vaihtoon lähtö on ainutlaatuinen ja siitä on hyötyä tulevaisuudessa. Ongelmia tuottaa opintosuunnitelman sopivuus omiin opintoihin ja kaikkia ulkomailla suoritettavia kursseja ei saada hyväksiluetuksi. Parannusehdotuksina opiskelijat toivovat ammattikorkeakoulujen välille parempaa yhteistyötä, asumisjärjestelyjen selkeyttämistä ja oman koulun näkyvyyden parantamista.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Vaihto-opiskelija, vaihto-opiskelijat, kansainvälisten asiain toimisto, haastattelututkimus
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Tourism	Degree Programme Degree programme in tourism
Author(s) Katri Pekkala and Sara Petäjaniemi	
Title Experiences and Opinions of Exchange Students of Kajaani University of Applied Sciences in 2010 - 2011.	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Anneli Karppinen and Mervi Väisänen
	Commissioned by International Student Affairs Office of Kajaani University of Applied Sciences
Date Spring 2012	Total Number of Pages and Appendices 49 + 6
<p>The purpose of this thesis was to explore opinions and experiences of students of Kajaani University of Applied Sciences who have been on the exchange. This thesis also aimed to gain development ideas related to exchange studies so that Kajaani University of Applied Sciences could use those ideas to develop its operations in the field of exchange studies.</p> <p>The theoretical part of this thesis includes general information and statistics of exchange studies in Finland and in Kajaani University of Applied Sciences.</p> <p>The empirical part was carried out with a qualitative interview research to the exchange students trying to find out reasons, fluency and usefulness of studying and working abroad. Eleven students who have been studying or working abroad participated in the interview. Students from different sectors participated in the interview. The sectors were tourism, business, sports and leisure, social and health care and international business.</p> <p>The results pointed that going abroad through Kajaani University of Applied Sciences is easy and smooth. Going abroad as an exchange student is a unique experience and useful for the future. The problem is that the learning agreement is not suitable to the students' own studies and not all courses are accepted as part of the degree. Students had some development ideas. They hope for better communications between the universities, more information about the accommodation and more visibility of Kajaani University of Applied Sciences.</p>	
Language of Thesis	English
Keywords	Exchange studies, exchange students, International student affairs office, qualitative interview
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 VAIHTO-OPISKELU SUOMESSA	2
2.1 Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia	4
2.2 Kansainvälinen liikkuvuus	7
2.3 Vaihtoon lähdön syyt	10
2.4 Yleisimmät vaihto-ohjelmat	11
2.5 Kansainvälisen osaamisen tärkeys ja hyöty tulevaisuuden työvoimaosaamisessa	14
3 VAIHTO-OPISKELU KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSTA	15
3.1 Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia	15
3.2 Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisyys tilastoina	17
3.3 Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälinen toiminta	21
3.4 Kajaanin ammattikorkeakoulusta vaihtoon lähteminen	22
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	26
4.1 Tutkimusongelma	26
4.2 Haastateltavien valinta	27
4.3 Tutkimusmenetelmä	28
4.4 Tutkimuksen toteutus	29
4.5 Tutkimuksen luotettavuus	30
5 TUTKIMUS KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSTA VUOSINA 2010 - 2011 VAIHTOON LÄHTENEILLE OPISKELIJOILLE	32
5.1.1 Vaihtoon lähdön motiivit	32
5.1.2 Vaihtoon lähdön sujuvuus ja järjestelyt	33
5.1.3 Opintosuunnitelman sopivuus opintoihin ja suoritettut kurssit	34
5.1.4 Vaihto-kohteen koulu ja sen eroavaisuudet Kajaanin ammattikorkeakouluun	35
5.1.5 Sopeutuminen kulttuuriin ja vapaa-ajan vietto	36
5.1.6 Asuminen	36
5.1.7 Rahojen riittävyys	37
5.1.8 Vaihdon sujuvuus kokonaisuudessaan	38
5.1.9 Vaihdon hyödyllisyys tulevaisuudessa ja parhaat kokemukset	38

5.1.10 Parannusehdotukset	39
6 POHDINTA	41
LÄHTEET	44
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Vaihtoon lähdön suosio Suomesta on kasvanut vuosien aikana. Korkeakoulujen opiskelijavaihto on nykyään suosittua ja hyödyllistä. Kansainvälisestä kokemuksesta on hyötyä, koska se parantaa kielitaitoa ja lisää itsevarmuutta. Opiskelijavaihdossa osa kotimaisesta tutkinnosta suoritetaan ulkomailla. Vaihtojakson aikana käydään kursseja tai opintokokonaisuuksia ulkomaisessa korkeakoulussa, jonka jälkeen palataan Suomeen suorittamaan tutkinto loppuun. Ulkomailla suoritettavat kurssit luetaan hyväksi osana suomalaista tutkintoa. (Maailmalle.net – Korkeakouluopiskelijoiden opiskelijavaihto 2010.) Korkeakoulututkintoon kuuluu myös työharjoittelujakso, joka on mahdollista suorittaa ulkomailla.

Opinnäytetyön aiheena on tutkia Kajaanin Ammattikorkeakoulusta vuosina 2010 – 2011 vaihtoon lähteneiden mielipiteitä ja kokemuksia. Opinnäytetyömme on ajankohtainen, koska vaihto-opiskelu on nykyään suosittua ja hyödyllistä. Valitsimme tämän aiheen, koska olemme molemmat olleet vaihto-opiskelijoina ja pidämme kansainvälisyyttä tärkeänä. Työmme avulla haluamme auttaa koulua kansainvälisten asioiden kehittämisessä. Koulustamme ei ole aiemmin tehty tutkimusta ulkomailla opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa olleille opiskelijoille. Yksi opinnäytetyö on tehty Kajaanin ammattikorkeakoulussa vaihdossa olleille opiskelijoille. Koemme työstä olevan hyötyä ja antavan uutta näkökulmaa. Toimeksiantajamme on Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto.

Teoria-osuus käsittelee yleisesti suomalaisten opiskelijoiden liikkuvuutta ulkomaille. Siinä kerrotaan korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiasta, esitellään erilaisia vaihto-ohjelmia, havainnollistetaan liikkuvuutta taulukoiden ja kuvioiden avulla, sekä kerrotaan kansainvälisen osaamisen tärkeydestä. Teoria-osuudessa esitellään myös Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistä toimintaa, sen kansainvälistymisstrategia ja kerrotaan miten koulustamme lähdetään vaihtoon. Työssä vertaillaan Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistä aktiivisuutta muihin Suomen korkeakouluihin.

Tutkimusongelmana on kansainvälisen toiminnan kehittäminen. Tavoitteena on koota kattava tiivistelmä opiskelijoiden mielipiteiden ja kokemusten perusteella opiskelu- ja harjoitteluajasta ulkomailla ja selvittää miten Kajaanin ammattikorkeakoulussa voitaisiin kehittää kansainvälistä toimintaa.

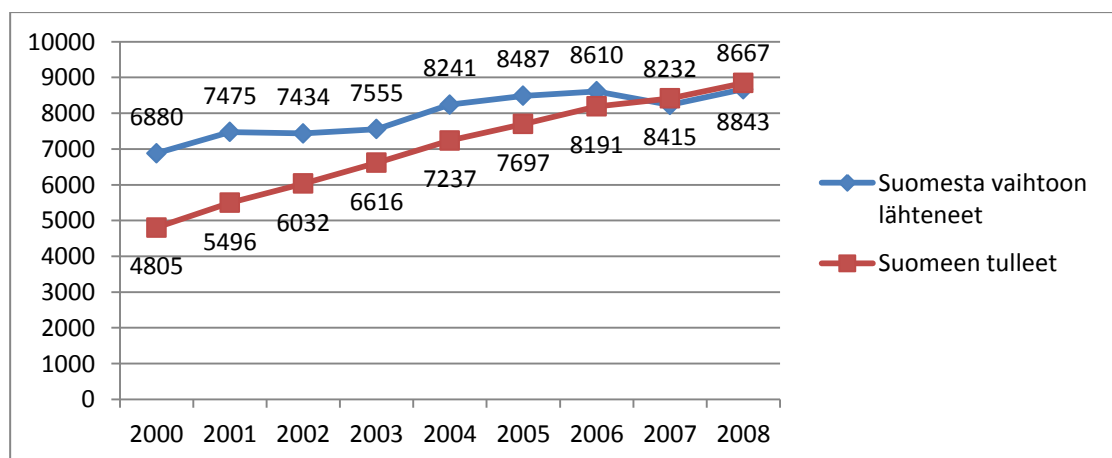
Tutkimus on rajattu Kajaanin ammattikorkeakoulusta vuosina 2010 – 2011 vaihtoon lähteneihin opiskelijoihin, jotta saisimme mahdollisimman ajankohtaisen tuloksen. Tutkimukseen osallistui vain suomalaisia opiskelijoita satunnaisesti eri aloilta. Tutkimuksessa oli mukana sekä opiskelija- että harjoittelijavaihdossa olleita opiskelijoita.

2 VAIHTO-OPISKELU SUOMESSA

Vaihto-opiskelu on alkanut Suomessa jo keskiajalla. Silloin ei vielä ollut yliopistoja. Opiskelijavaihto-ohjelmilla on huomattavasti lyhyempi historia, koska opiskelijavaihtoon lähteminen yleistyi vasta 1990-luvulla. Vaihto-opiskelun ja työharjoittelun suorittaminen ulkomailla on nykyään suosittua. Ennen kohdemaahan lähtöä vaihto-opiskelijan olisi syytä miettiä, miksi oikein on lähdössä ulkomaille ja pärjääkö uudessa ympäristössä. Vaihto-opiskelu avartaa maailmankuvaa ja lisää itsevarmuutta. Se myös parantaa työllistymismahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Ikonen, J 2010,12.)

Suomalaiset korkeakouluopiskelijat ovat aktiivisia lähtemään vaihto-opiskelijoiksi. Suomi on pieni ja kaukainen maa, mutta täällä on tasokas ja kehittynyt koulutusjärjestelmä, joka mahdollistaa opiskelijoiden liikkuvuuden ulkomaille. Opintoihin liittyen on mahdollista lähteä joko opiskelijavaihtoon tai työharjoitteluun ulkomaille, ja tämä tukee tavoitetta kehittää koko Suomen kansainvälisyyttä. Puhumme opinnäytetyössämme vaihto-opiskelusta, jolla tarkoitamme opiskelua ja työharjoittelua ulkomailla.

Vaihtoon lähteminen on mahdollista kaikille eri alojen opiskelijoille ja Suomesta voi lähteä jopa vuodeksi opiskelemaan yhteistyökorkeakouluun ulkomaille. Ammattikorkeakoulujen kansainvälisyys on kehittynyt viime vuosien aikana ja koulut ovat hyvin valmentuneita ohjaamaan opiskelijoitaan vaihtoon lähdössä.

Kuvio 1. Kansainvälinen liikkuvuus Suomesta ja Suomeen 2000 – 2008 (ETUSIVU 2010).

Suomesta vaihtoon lähteneiden opiskelijoiden määrä vuosina 2000 – 2008 on ollut suurempi kuin Suomeen tulleiden määrää. Luvut ovat olleet koko ajan suhteellisen tasaisessa nousussa. Vuonna 2000 suomesta lähti vaihtoon 6880 opiskelijaa ja vuonna 2008 heitä lähti 8667. (Kuvio 1.) Suomesta ulkomaille lähtevien määrä on kasvanut 2000-luvun alusta lähtien lähes 2000 hengellä. Kasvu on ollut hieman epätasaista verrattuna 1990-lukuun, jolloin Suomi liittyi Euroopan Unioniin. Vaihtoon lähteminen ei ole itsestään selvää ja siksi opiskelijoille kerrotaan vuosittain ulkomaille lähdön mahdollisuuksista ja hyödyistä. (ETUSIVU 2010.)

Joka viidennellä valmistuneella on kansainvälistä opiskelukokemusta ja on myös mahdollista, että aktiiviset opiskelijat hyödyntävät kansainvälisen liikkuvuuden mahdollisuutta useaan kertaan. Vuonna 2010 Suomeen tuli enemmän vaihto-opiskelijoita kuin mitä lähti ulkomaille. Suomesta on tullut houkutteleva vaihtokohde, koska täällä on tasokasta englanninkielistä opetusta ja Suomi koetaan kiinnostavana ja kehittyneenä maana, jossa on poikkeava ja jopa eksoottinen kulttuuri kaukaa tuleville opiskelijoille. (ETUSIVU 2010.)

Opiskelupaikan sijainti ja koulujen mahdollisuus vaikuttaa valintakriteerien joustavuuteen, näkyy vaihtoon lähteneiden määrässä eri puolella Suomea. Pohjoiseen siirryttäessä opiskelijamäärät ovat pienempiä kuin muualla Suomessa ja vaihtoon lähdön kriteerit eivät ole niin tiukat. Etelä-Suomen ammattikorkeakouluissa opiskelevien nuorten on vaikeampi saada vaihto-opiskelupaikka kuin muualla Suomessa. Siellä opiskelijamäärät ovat suuria ja koulut joutuvat järjestämään karsintaa vaihtoon haluavien opiskelijoiden kesken. Karsintaa suoritetaan esimerkiksi kouluarvosanojen perusteella ja valitaan ne, joiden uskotaan pärjäävän vaihdossa parhaiten. Vähäisintä kansainvälinen liikkuvuus on Itä- ja Pohjois-Suomessa. (CIMO – Ajankohtaista 2011).

Suomen ammattikorkeakoulujen aktiivisimpia vaihtoon lähtijöitä ovat matkailu-, ravitsemis- ja talousalan opiskelijat ja passiivisimpia ovat luonnontieteen opiskelijat. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa on tavoitteena 16 000 lähtevää ja saapuvaa opiskelijaa joka vuosi. (CIMO – Ajankohtaista 2011.)

Vaihto-opiskelu saattaa pitkittää opiskelijoiden valmistumista. Pakollisia kursseja voi olla hankala suorittaa ulkomailla, mutta opiskelijat ovat yleensä tyytyväisiä vähäiseenkin kurssimäärään. Eniten vaihdosta on hyötyä työpaikan saamisen, kielitaidon ja sosiaalisten valmiuksien ja selviytymistaitojen kannalta. (Garam 2000, 3.) Vaihto-opiskelijaksi lähteminen saattaa tuntua kalliilta, mutta opiskelijoilla on kuitenkin mahdollisuus turvautua useampaan rinnak-

kaiseen rahoitustapaan. Usea opiskelija pyytääkin rahallista avustusta vanhemmiltaan. (Garam 2000, 3.)

2.1 Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia pyrkii Suomessa siihen, että korkeakoululaitos olisi nykyistä vahvempi, laadukkaampi ja kansainvälisesti suositumpi. Korkeakouluissa tulisi panostaa tutkijakoulutukseen ja -kuntaan. Kansainvälisen toimintaympäristön muuttuminen ja yhteiskunnan monikulttuuristuminen luovat lisää odotuksia korkeakouluille. Kansainvälistymisstrategia pyrkii tukemaan korkeakoulujen toimintaa mahdollisimman monipuolisesti ja vastaamaan tuleviin haasteisiin. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 3-4.)

Suomen houkuttelevuutta halutaan vahvistaa liiketoiminta-, työ- ja elinympäristön osalta ja korkeakoulu-, tutkimus- ja innovaatiojärjestelmää pyritään kansainvälistämään. Korkeakoulujen kansainvälistyminen auttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän monipuolistumista, tukee kansainvälistä verkostoitumista ja edistää kilpailu- ja innovaatiokykyä. Kansainvälistymisen myötä kansalaisten hyvinvointi, osaaminen ja sivistys lisääntyvät. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 3-4.)

Strategian tavoitteena on luoda Suomeen kansainvälisesti vetovoimainen ja toimiva korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö. Yhteisö pyrkii tukemaan mahdollisimman paljon toimintaa kansainvälisessä ympäristössä ja suosii monikulttuurista yhteiskuntaa. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 4.)

Kansainvälistymisstrategia panostaa tulevaisuudessa siihen, että luodaan aidosti kansainvälinen korkeakoulu-yhteisö, missä kaikilla opiskelijoilla, tutkijoilla, opettajilla ja henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua koulun kansainväliseen toimintaan. Opiskelijoiden kansainvälisiä valmiuksia halutaan parantaa ulkomailla toteutettavilla liikkuvuusjaksoilla ja lisäämällä kansainvälistä opetustarjontaa. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 17.) Kansainvälisen liikkuvuuden myötä muiden kulttuurien, uskontojen ja kielten arvostus sekä osaaminen lisääntyvät. Kansainvälisessä tutkinto-ohjelmassa parannetaan työelämäyhteistyötä, jonka avulla ulkomaalaisten opiskelijoiden on helpompi sijoittua suomalaiseen työelämään. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 18.) Uskotaan, että vuoteen

2015 mennessä on luotu jo merkittävästi aidompi kansainvälinen opiskelu- ja työyhteisöympäristö. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 5.)

Strategia pyrkii lisäämään korkeakoulujen laatua ja vetovoimaa. Suomalaiset ammattikorkeakoulut ovat kansainvälisesti suosittuja ja tasokkaita opiskelu-, tutkimus- ja työympäristöjä. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 5.) Korkeakoulujen houkuttelevuutta halutaan lisätä kehittämällä Suomeen saapumista ja integroitumista tukevia palveluja. Laadukkaalla tutkimisella halutaan parantaa korkeatasoista koulutusta. Tutkimushankkeet toteutetaan kansainvälisessä yhteistyössä hyödyntäen tehokkaita infrastruktuureja ja informaatioteknologiaa. Palveluita ja osaamista kehitetään ja se vahvistaa korkeakoulujen ja yritysten verkostoitumista ja toimimista kansainvälisessä yhteistyössä. Lahjakkaat ulkomaiset opiskelijat ja tutkijat valitsevat suomalaiset korkeakoulut, laadukkaan koulutuksen ja suomalaisen työelämän tarjoamien mahdollisuuksien takia. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 21.)

Suomalaisissa ammattikorkeakouluissa koulutuksen ja osaamisen taso on kansainvälisesti tärkeä vientituote. Suomalaiset korkeakoulut ovat luotettavia ja kiinnostavia yhteistyökorkeakouluja, jotka tekevät korkeatasoista kansainvälistä tutkimus-, koulutus- ja kulttuuriyhteistyötä. Tavoitteena on, että korkeakoulujen osaamisen ja koulutuksen viennistä tulee kansallisesti merkittävä vientituote. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 25.)

Korkeakoulut tukevat monikulttuurisen yhteiskunnan kehittämistä Suomessa. Tavoitteena on että korkeakoulut toimivat aktiivisesti monikulttuurisen korkeakouluyhteisön ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi. Kotikansainvälistymistä tukee esimerkiksi Suomeen saapuvat vaihto- ja tutkinto-opiskelijat. Korkeakoulut tarjoavat opiskelijoille ja henkilökunnalle valmiudet pärjätä monikulttuurisessa korkeakouluyhteisössä, yhteiskunnassa ja maailmanlaajuisilla työmarkkinoilla. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 29.)

Korkeakoulut ovat mukana globaalien ongelmien ratkaisemisessa tekemällä yhteistyötä kehitysmaiden kanssa. Koulutuksen saatavuutta kehitysmaissa pyritään lisäämään. Korkeakoulujen toiminta perustuu kestävään kehitykseen, vastuullisuuteen, erilaisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen korkeakouluyhteisössä. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 32.)

Pitkäjänteinen kehitystyö on johtanut siihen, että korkeakoulujen ja tutkimuksen taso on noussut ja kansainvälinen yhteistyö lisääntynyt. Suomi on menestynyt hyvin kansainvälisissä

koulutuksen, tutkimuksen ja teknologian, sekä innovaatiotoiminnan vertailuissa. Suomen korkeakouluissa on vielä kuitenkin keskeisenä heikkoutena vähäinen kansainvälisyys. Kehitys on ollut hidasta toimintaympäristön muutokseen ja globalisaation kehitykseen verrattuna ja kehitys on joillakin aloilla jopa kokonaan pysähtynyt. Kansainvälinen kilpailukyky on ollut laskusuunnassa ja uhkana on, että Suomen korkeakoulut menettävät asemiaan kiinnostavana yhteistyökumppanina. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 8.)

Taulukko 1. Liikkuvuuden tavoitteet 2015 (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015, 32).

Tavoite	2015		2007		
	Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä korkeakouluissa	20000	7%	11,303	3.70%
Ulkomaisten opiskelijoiden osuus tutkijakouluissa opiskelevista		20%		15.80%	
Ammattikorkeakoulujen opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	saapuvat	3000	47%	1689	26.2
	lähtevät	4000	62%	3252	50.40%
Yliopistojen opettaja- ja tutkijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	saapuvat	4000	29%	1733	12.70%
	lähtevät	4000	29%	1223	9%
Ammattikorkeakoulujen opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	saapuvat	8000	8%	4418	3.70%
	lähtevät	8000	8%	7178	6.10%
Yliopistojen opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	saapuvat	8000	6%	5214	3.80%
	lähtevät	8000	6%	5275	3.80%

Taulukossa esitellään liikkuvuuden tavoitteet vuoteen 2015 mennessä. Tarkastelun kohteena on ammattikorkeakoulujen opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuus, ja opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuus. Opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuutta halutaan nostaa vuoden 2007 26,2 %:sta (saapuvat) ja 50,4 %:sta (lähtevät) 47 %:iin (saapuvat) ja 62 %:iin (lähtevät) vuoteen 2015 mennessä. Harjoittelija- ja opiskelijaliikkuvuutta halutaan nostaa vuoden 2007 3,7 %:sta (saapuvat) ja 6,1 %:sta (lähtevät) 8 %:iin vuoteen 2015 mennessä. Taulukossa on otettu mukaan pitkä- ja lyhytkestoiset vaihdot. (Taulukko 1.)

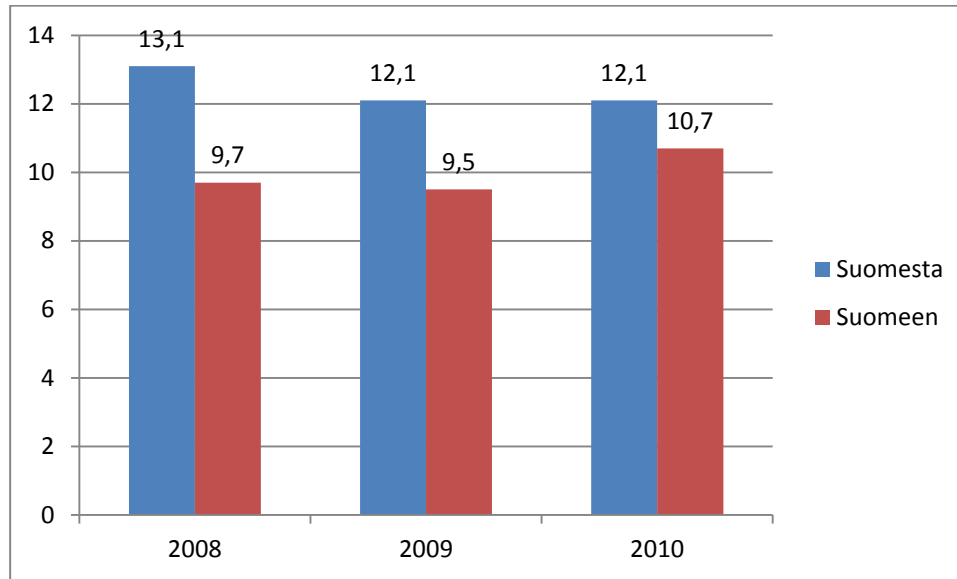
2.2 Kansainvälinen liikkuvuus

Kansainvälinen liikkuvuus käsitteenä on opiskelijoiden ja oppilaitosten henkilökunnan opiskelua ja työskentelyä ulkomailla. Opiskelijat voivat lähteä ulkomaille suorittamaan opiskelijavaihtoa tai työharjoittelua. Ulkomailla oleskelun kesto vaihtelee muutamasta viikosta kokonaiseen lukuvuoteen asti. Korkeakoulujen henkilökunta vieraillee muissa maissa esimerkiksi yhteistyöhankkeisiin liittyvillä matkoilla ja opettamassa, sekä työelämäjaksoilla. (Garam & Korkala 2010, 7.)

CIMO eli Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön -organisaatio tilastoi opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta ulkomailla. Tilastoissa on mukana vaihto-opiskelu ja työharjoittelu. Korkeakouluopiskelijoiden vaihtoaika jaetaan pitkä- ja lyhytkestoiseen oleskeluun ulkomailla. Pitkäkestoinen vaihto tarkoittaa yli 3kk kestävästä jaksosta ja lyhytkestoinen alle 3kk kestävästä jaksosta ulkomailla. (Garam & Korkala 2010, 7.)

Korkeakouluopiskelijoiden vaihto-opiskelu ja harjoittelujaksot ulkomailla lisääntyvät koko ajan. Vuonna 2010 Suomesta lähti 10 123 opiskelijaa eli yli 700 opiskelijaa enemmän kuin viime vuonna. Opiskelijaliikkuvuus ei jakaannu tasaisesti, sillä Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön -organisaatio CIMO:n tilaston mukaan on havaittavissa selkeitä eroja koulutusalojen ja sukupuolten välillä. (CIMO – Ajankohtaista 2011.)

Ammattikorkeakouluissa aloittaa vuosittain enemmän uusia opiskelijoita, kuin siellä suoritetaan tutkintoja. Osa opiskelijoista keskeyttää opintonsa, tai siirtyy muualle. Hyvä tapa tutkia korkeakoulujen kansainvälistä liikkuvuutta on suhteuttaa vaihtoon lähtevien määrä uusien opiskelijoiden määrään. (Garam & Korkala 2010, 8.)

Kuvio 2. Ammattikorkeakoulujen opiskelijaliikkuvuus suhteessa uusien opiskelijoiden määrään 2008 – 2010, %. (Garam & Korkala 2010, 8).

Ulkomaille lähteneiden opiskelijoiden suhteellinen osuus oli 13,1 % uusien opiskelijoiden määrästä vuonna 2008. Suomeen tulleiden opiskelijoiden osuus on hieman kasvanut vuodesta 2008 vuoteen 2010. (Kuvio 2.)

Taulukko 2. Ammattikorkeakoulujen kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus koulutusaloittain (Garam & Korkala 2010, 26).

	Liikkuvuus Suomesta	Suhteessa uusiin opiskelijoihin, %	Liikkuvuus Suomeen	Suhteessa uusiin opiskelijoihin, %
Ammattikorkeakoulut yhteensä	4812	13,1	3578	9,7
Humanistinen ja kasvatusala	60	12,9	19	4,1
Kulttuuriala	491	17,1	352	12,3
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	1540	21,2	1494	20,6
Luonnontieteiden ala	68	4,3	55	3,5
Tekniikan ja liikenteen ala	936	8,8	735	6,9
Luonnonvara- ja ympäristöala	139	13	114	10,7
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	887	8,5	519	5
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	691	28,8	289	12,1
Tuntematon	0		1	

Taulukon luvut on suhteutettu uusien korkeakouluopiskelijoiden määriin ja taulukosta ilmenee, että matkailu-, ravitsemis- ja talousalan opiskelijoiden liikkuvuus Suomesta on aktiivisempaa muihin koulutusaloihin verrattuna. Vähiten kansainvälistä liikkuvuutta Suomesta on luonnontieteiden alalla. (Taulukko 2.)

Taulukko 3. Naisten määrä koulutusaloittain ja heidän aktiivisuutensa kansainvälisessä liikkuvuudessa. (Garam & Korkala 2010, 10).

	Naisten osuus alan opiskelijoista, %	Naisten osuus alan ulkomaille lähteneistä vaihto-opiskelijoista, %
Kulttuuriala	68.2	76.2
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	61.6	61.8
Tekniikan ja liikenteen ala	15.7	24.8
Luonnonvara- ja ympäristöala	48.7	66.2
Sosiaali- ja terveysala	87.6	87
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	79.8	82.3

Naiset lähtevät ulkomaille miehiä innokkaammin ja tilanne on pysynyt samana. Korkeakoulutasolla naiset ovat lähes kaikilla aloilla aktiivisempia lähtemään vaihto-opiskelijoiksi, verrattuna heidän osuuteensa alojen opiskelijamääristä. Vuonna 2010 ammattikorkeakoulujen lähtijöistä naisia oli jopa 63 % ja kaikista opiskelijoista 55 %. (CIMO – Ajankohtaista 2011; Taulukko 3.)

Iso osa korkeakoulujen opiskelijaliikkuvuudesta keskittyy vain muutamiin maihin. Kaikista suomalaisista vaihtoon lähteneistä opiskelijoista 40 % valitsee kohteekseen Saksan, Britannian, Ruotsin, Espanjan, Ranskan tai Yhdysvallat. Kyseiset maat ovat olleet jo pitkään suosituimpien maiden listalla. Eurooppa on suosituin vaihtokohde, Yhdysvallat ja Kiina ovat lisänneet suosiotaan vähitellen. (Garam & Korkala 2010, 27.)

Taulukko 4. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden 10 yleisintä kohdemaata vuonna 2010 (Garam & Korkala 2010, 27).

Suomesta	Amk	%
Saksa	344	13,5
Espanja	488	19,2
Britannia	329	13
Ruotsi	180	7,1
Yhdysvallat	186	7,3
Ranska	157	6,2
Kiina	274	10,8
Alankomaat	237	9,3
Thaimaa	230	9,1
Itävalta	115	4,5
Yhteensä	2540	100

Vuonna 2010 korkeakouluopiskelijoiden suosituin vaihtomaa oli Espanja ja sen osuus oli 19,2 % kaikista 10 suosituimmasta kohdemaasta. Toiseksi suosituin oli Saksa 13,5 % ja kolmantena Britannia 13 %.(Taulukko 4.)

2.3 Vaihtoon lähdön syyt

Opiskelu ulkomailla on nostanut koulutuksen ja työnteon ihan uudelle tasolle. Ulkomailla on mahdollista saada monipuolinen koulutus- ja työkokemus. On tärkeää päästä näkemään ja kokemaan eri kulttuurit paikan päälle eikä vain lukea niistä tietoa kirjoista. Opiskelutavat ovat erilaiset ja on hyödyllistä kohdata uusia ihmisiä eri maista ja kulttuureista, kohdata heidän elämäntapansa ja muut kulttuurieroavaisuudet. Tämä tulee hyvin esille siinä, että vaihto-opiskelija viettää koko ajan aikaa muiden eri maista tulleiden kanssa, esimerkiksi opiskelijat asuvat normaalisti yhteisessä asuntolassa. (IEC – Studying abroad resource 2009.)

Vaihtoon lähdön syyt voivat olla yhtä yksilöllisiä ja erilaisia kuin lähtijätkin ja siksi vaihtoon lähdetään niin monesta eri syystä. Moni opiskelija lähtee hakemaan elämyksiä ja inspiraatiota ulkomailta. (Hämeen ammatti-instituutti - Hakeminen vaihtoon 2011a.) Nykypäivänä on tärkeää tietää muista kulttuureista, niiden eroavaisuuksista ja yhtäläisyyksistä. Vaihto-opiskelu avartaa omaa maailmankuvaa ja vaihdon jälkeen onkin avoimempi katsomus uusista kulttuureista kohtaan. Kansainvälisillä markkinoilla annetaan enemmän sijaa niille, joilla on kansain-

välistä kokemusta. Mitä kauemmin ulkomailla on vaihto-opiskelijana, sitä enemmän opiskelija samaistuu vieraaseen kulttuuriin ja pystyy sopeutumaan siihen paremmin. (IEC – Studying abroad resource 2009.)

Ulkomailta saadun opetuksen ja työkokemuksen lisäksi vaihto-aikana oppii valtavan paljon myös itsestään, siitä miten toimia vieraassa kulttuurissa ja miten ottaa uudet asiat vastaan. Vaihto-aikana tapaa myös paljon uusia ihmisiä ympäri maailmaa ja oppii sopeutumaan elämään erilaisten ihmisten kanssa. Opiskeluaikana oppii pärjäämään omillaan ja saa itsevarmuutta toimia eri tilanteissa. (IEC – Studying abroad resource 2009.)

Yksi syy lähteä vaihto-opiskelijaksi on se, että lähtijä haluaa parantaa omaa kielitaitoaan. Koulussa opiskelu on helppoa omalla äidinkielellä, ja ulkomaille lähtö luo uuden tilaisuuden ja haasteen kielellisesti. Ammattikorkeakoulussa opiskellaan eri kielten perusteita ja kielioppia, mutta vaihtoon lähteminen edesauttaa parantamaan vieraan kielen suullista ilmaisua ja samalla rohkaisee käyttämään sitä. Vaihtokohdemaan kieli tulee hyvin tutuksi ja sen oppimisesta on suuri hyöty tulevaisuudessa. (Opiskelupaikka – Ulkomaille 2011.)

Halu saada uusia kokemuksia on yksi syy lähteä ulkomaille opiskelemaan tai työharjoitteluun. Kiinnostus matkustelua kohtaan motivoi myös opiskelijoita lähtemään vaihtoon. Yleensä opiskelijoilla jää vapaa-aikaa tutustua vaihtokohteeseen ja sen ympäristöön opiskelun tai työnteon ohella. (Fährich, B 2009, 6 – 14.)

2.4 Yleisimmät vaihto-ohjelmat

Yleensä ulkomaille lähdetään opiskelemaan Erasmus-vaihto-ohjelman ja oman korkeakoulun tekemän vaihto-sopimuksen kautta, koska järjestelyt ovat usein näin helpompia hoitaa. Korkeakoulujen omia sopimuksia käytetään erityisesti silloin, kun lähdetään Euroopan ulkopuolelle opiskelemaan. (Maailmalle.net - Vaihtoon oman korkeakoulun kautta 2011.) Vaihtoon voi myös lähteä täysin itsenäisesti hankkimalla opiskelu-, tai työharjoittelupaikan itse. (Jyväskylän yliopisto 2011).

Erasmus on vaihtojen rahoitusjärjestelmä ja se on suosituin sekä yleisin vaihto- ja yhteistyöohjelma. Sen kautta tapahtuvat vaihdot perustuvat partneri-oppilaitosten kahdenkeskeisiin sopimuksiin ja sen avulla eurooppalaiset korkeakoulut tekevät yhteistyötä keskenään.

Ohjelman kautta voi lähteä suorittamaan opiskelijavaihtoa tai työharjoittelua Euroopassa. Erasmus onkin Euroopan laajin ammattikorkeakoulujen käyttämä vaihto-ohjelma. Erasmus-ohjelman laajuudesta kertoo se, että siihen sisältyy intensiivi- kielikursseja, erilaisia korkeakouluhankkeita, sekä konferenssi-, seminaari- ja markkinointikampanjoita. (CIMO – Erasmus ohjelmat 2011).

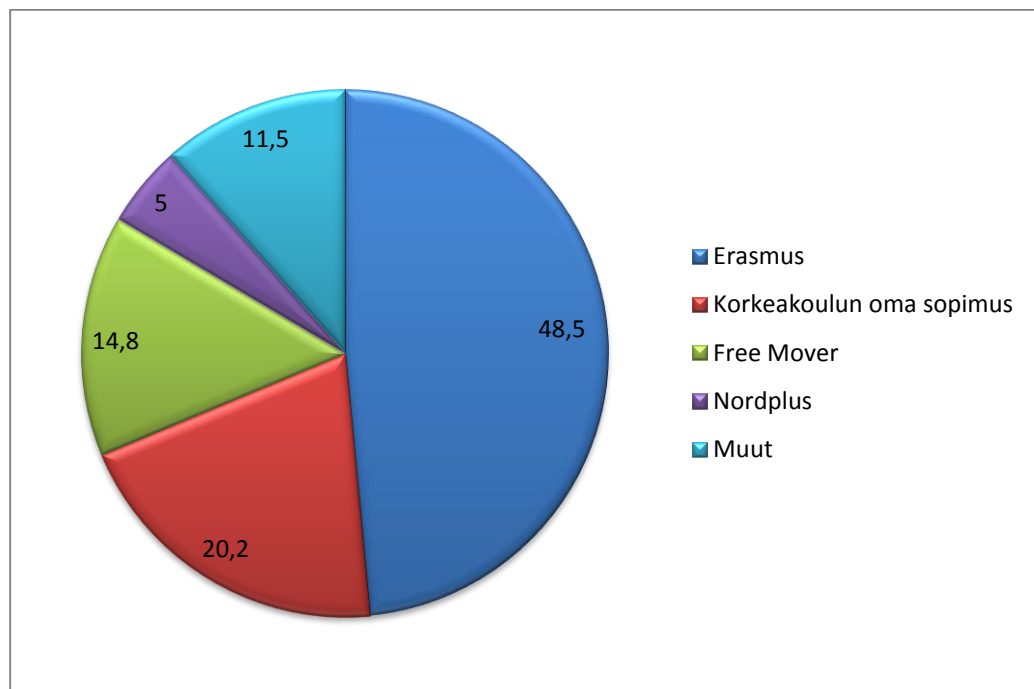
Opiskelijoiden on mahdollista saada Erasmus-apurahaa, mikä helpottaa heidän talouttaan vaihdon aikana. Rahan määrä on korkeakoulukohtainen ja siihen vaikuttaa vaihtoajan pituus. Opiskelija voi osallistua kerran opintojensa aikana Erasmus opiskelija- ja harjoittelijavaihtoon. Vaihtojaksojen pituudet vaihtelevat 3 - 12 kuukauteen. (Maailmalle.net – Erasmus harjoittelu 2011.)

Erasmus-ohjelmaan kuuluvat EU-maat ja lisäksi Norja, Islanti, Liechtenstein ja Turkki, sekä lukuvuodesta 2011 – 2012 alkaen myös Kroatia ja Sveitsi. (Maailmalle.net – Erasmus harjoittelu 2011). Erasmus-ohjelman tavoitteena on opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden laadun ja määrän lisääminen. Ohjelma pyrkii myös lisäämään korkeakoulujen välistä yhteistyötä opiskelussa sekä työelämässä. Se pyrkii tukemaan eurooppalaisen korkeakoulutusalueen toteutumista. (CIMO – Erasmus ohjelma 2007 – 2013.)

Vaihto-opiskelijaksi voi myös lähteä itsenäisesti niin sanotun free mover-vaihdon kautta. Opiskelijat hankkivat itsenäisesti opiskelupaikan ulkomaisesta korkeakoulusta. Opiskelija kerää pääosin itse tiedot ja hoitaa lukukausimaksut. (Kajaanin amk – Vaihto-ohjelmat 2011g.) Free mover vaihto-opiskelijoilla ovat samat opintosuunnitelmaa ja hyväksilukua koskevat säännöt kuin muissa vaihto-ohjelmissä. Opiskelupaikkaa valittaessa tulee ottaa huomioon se, että vaihtokohteen koulussa on mahdollista suorittaa omaan tutkintoon sopivia kursseja. (Aalto-yliopisto – free mover – vaihto 2011.)

Nordplus on pohjoismainen opiskelija- ja opettajavaihto-ohjelma. Sen yhteistyön perustana ovat pohjoismaisten korkeakoulujen verkostot. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – vaihto-ohjelmat 2011g.) Nordplus tukee liikkuvuutta, hankkeita ja verkostoja. Sen tavoitteena on kehittää Pohjoismaiden kieliä ja kulttuuria sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden välistä kielellistä ja kulttuurista yhteisymmärrystä. Nordplus-ohjelman kautta vaihtoon lähtevät voivat hakea Nordplus-apurahaa lukukaudeksi tai koko lukuvuodeksi. (Tampereen yliopisto – Nordplus 2011.)

Suurin osa vaihto-opiskelusta tapahtuu Euroopassa. EU-ohjelmat ovat keskeisessä asemassa liikkuvuusjaksojen rahoituksessa ja järjestelyissä. Korkeakoulutasolla lähes puolet Suomesta lähteneistä ja 75 % tänne tulleista opiskelijoista liikkuu Erasmus-ohjelman turvin. Vaikka liikkuvuus onkin hyvin Eurooppa keskeistä, opiskelijoilla on rohkeutta lähteä myös kauemmaksi ja 36,5 % suomalaisista korkeakouluopiskelijoista lähtee Euroopan ulkopuolelle vaihtoon. (CIMO – Ajankohtaista 2011.)

Kuvio 3. Korkeakouluopiskelijoiden käyttämät vaihto-ohjelmat Suomesta ulkomaille 2010, % osuudet. (Garam & Korkala 2010, 30).

Kuvion mukaan neljä yleisintä vaihto-ohjelmaa ovat EU:n Erasmus-ohjelma, korkeakoulujen omat sopimukset, itsenäisesti järjestetyt free mover –vaihdot ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Nordplus-ohjelma. Näiden ohjelmien kautta tapahtuu 89 % koko Suomesta muualle suuntautuvasta vaihdosta. Erasmus-ohjelman tuella on lukuvuodesta 2007 lähtien voinut lähteä myös kansainväliseen harjoitteluun ja siksi ohjelman osuus on viime vuosina kasvanut muutamalla prosenttiyksiköllä. Nordplus-ohjelman suosio on sen sijaan laskenut. (Garam & Korkala 2010, 30; Kuvio 3.)

2.5 Kansainvälisen osaamisen tärkeys ja hyöty tulevaisuuden työvoimaosaamisessa

Kansainvälinen kokemus tai muu osoitus pärjäämisestä monikulttuurisessa työtilanteessa voi edistää työllistymistä tarjoamalla mahdollisuuden osaamisen monipuolistamiseen ja sen erikoistamiseen. Nykypäivänä työelämässä arvostetaan erittäin paljon kansainvälisyyttä. Työnantajat katsovat kansainvälisen osaamisen suureksi hyödyksi ja arvostavat kielitaitoa sekä tietämystä muista kulttuureista. Kielitaidon lisäksi hyödyllisiä ulkomailta saatuja taitoja ovat kommunikaatiokyky ja sosiaaliset taidot. (Hämeen ammatti-instituutti - Hakeminen vaihtoon 2011.)

Eri kielten tarve Suomen työelämässä on muuttunut voimakkaasti koko Euroopan integraation ja globalisoitumisen myötä ja kasvaa koko ajan. (Suomen työelämän tarvitsemat kielet 2011.) Kielitaidosta on tullut osa työelämän arkipäivää ja siitä on hyötyä kansainvälisessä verkostoitumisessa. Tärkeimpiä kieliä ovat englanti, ruotsi ja venäjä. Kansainvälisessä yhteistyössä englanti on kuitenkin noussut tärkeimmäksi. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2009, 5.)

Monikulttuurisesta osaamisesta on hyötyä muodostettaessa ammatti-identiteettiä ja asiantuntijuutta. Tätä on edesauttanut monikulttuuristuvat työ- ja oppimisympäristöt. Monikulttuurisuus koostuu asenteista, tiedoista, taidoista sekä yhteiskunnallisista ja kulttuurillisista tiedoista, joista on hyötyä tulevaisuuden työvoimaosaamisessa. Kansainvälisyys kuuluu siis suurena osana ammatilliseen osaamiseen ja vaikuttaa työmarkkinoihin. (Lasonen 2005, Keververkkolehti.)

Vaihto-opiskelijoiden itseluottamus kasvaa ulkomailla opiskeltaessa. Myös mukautumiskyky ja yhteistyökyky paranevat EU:n komission tekemän tutkimuksen mukaan. Vaihto-opiskelijat saavat myös erilaista kokemusta koulutuksesta ja heidän kielelliset ja kulttuurilliset taitonsa paranevat. Opiskelu toisessa maassa parantaa kansainvälistä osaamista ja tämä mahdollistaa opiskelijoiden pääsemisen hyvään kansainväliseen asemaan ja tästä on todella paljon hyötyä työmarkkinoilla. (Helsingin Sanomat 2011.)

3 VAIHTO-OPISKELU KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSTA

3.1 Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia pohjautuu Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiaan 2009 – 2015. Strategiassa on esitelty kansainvälisen toiminnan tavoitteet ja toimenpiteet. Siinä otetaan erityisesti huomioon kansainvälisyys seuraavien painoalojen osalta: ajoneuvotietojärjestelmä, pelikehitys ja aktiviteettimatkailu. Näillä aloilla kansainvälinen liikkuvuus on ollut pientä ja sitä halutaan lisätä. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015a, 2.)

Kajaanin ammattikorkeakoulusta halutaan aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö. Strategian tavoitteena on lisätä opiskelijoiden liikkuvuutta vuoteen 2012 mennessä 15 %. Tutkintoihin tullaan lisäämään kansainvälisyyttä tukeva osio, joka suoritetaan liikkuvuusjaksolla tai kansainvälisellä opetustarjonnalla. Ulkomaisille vaihto- ja tutkinto-opiskelijoille, sekä maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tarjotaan enemmän opinto-ohjauspalveluja opintojen edistämiseksi. Opettajien ja muun henkilökunnan liikkuvuutta tullaan lisäämään ja halutaan saada ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kasvamaan. Suomalaisille opiskelijoille halutaan tarjota mahdollisuus vieraskieliseen opiskeluun kotimaassa monikulttuurisessa ympäristössä, lisäämällä vieraskielisen opetuksen määrää. Tämän avulla vastavuoroinen opiskelijaliikkuvuus on mahdollista. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015b, 2.)

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisyyden edistämiseksi tarvitaan erilaisia toimenpiteitä. Liikkuvuuden lisäämiseksi ryhmävaihdon suunnittelua jatketaan. Koulu pyrkii löytämään sellaisia yhteistyökouluja, joilla on resursseja auttaa harjoittelupaikkojen etsimisessä. Yhteistyökouluista tehdään sähköinen tietokanta liikkuvuuden laadun kehittämiseksi. Opettajatuutori huolehtii, että kaikilla ensimmäisen vuoden opiskelijoilla on kansainvälistymissuunnitelma. Kansainvälinen tuutorikoulutus tulee olemaan osana normaalia tuutorikoulutusta. Matkailualan opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa suomenkielisiä kursseja osallistumalla saman kurssin englanninkieliseen opetukseen. Käytäntö on todettu hyväksi ja sitä jatketaan. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015c, 2.)

Strategiassa on Kansainvälisten opiskelijoiden integrointi Kainuuseen -hanke, jolla halutaan saada opiskelijoita pysymään paikkakunnalla, auttamaan heitä suoriutumaan opinnoista ajallaan ja varmistamaan hyvien harjoittelupaikkojen, sekä mielekkäiden opinnäytetyöaiheiden löytyminen. Hanke tehtiin ajalle 1.8.2009 – 31.12.2010. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa tullaan lisäämään työelämäyhteistyötä, jonka avulla parannetaan opiskelijoiden mahdollisuutta sijoittua suomalaiseen työelämään. Opettajia ja muuta henkilökuntaa kannustetaan vaihtoon tekemällä joustavia työaikajärjestelyjä ja sopimalla asiasta kehityskeskustelussa. Kansainvälistä markkinointia tehostetaan suunnittelemalla seuraavaa haku-aikaa hyvissä ajoin ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden lisäämiseksi. Mainontakanavana tullaan käyttämään enemmän sosiaalista mediaa. Vieraskielistä opetusta antavien opettajien opetuskielen taito määritellään ja heille tullaan tarjoamaan enemmän kieli- ja kulttuurikoulutusta vieraskielisen opetuksen laadun parantamiseksi. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015d, 3.)

Kajaanin ammattikorkeakoulussa laadun ja vetovoiman lisääminen on tärkeää. Tavoitteena on lisätä kansainvälisen rahoituksen osuutta kokonaishanke-kannassa vuoteen 2013 mennessä. Koulu tekee yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa auttaakseen Suomeen saapuvia ulkomaalaisia saamaan enemmän tietoa asettumiseen tarvittavista palveluista. Opiskelijavalintaprosesseja kehitetään ulkomaisten ja maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden rekrytoinnin lisäämiseksi. Opiskelijavalinnoissa otetaan huomioon hakijoiden motivoituneisuus ja kielitaito. Uusia yhteistyökorkeakouluja hankitaan lisää seuraaville aloille: ajoneuvojen tietojärjestelmät, peliohjelmointi ja aktiviteettimatkailu (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015e, 3.)

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategian mukaan korkeakoulutus ja osaaminen ovat kansallisesti merkittäviä vientituotteita. Yhteisvientiä strategisten kumppaneiden kanssa tullaan lisäämään. Koulu tukee myös monikulttuurista yhteiskuntaa. Kotimaisten kielten ja kulttuurin opetusta lisätään siten, että se vastaa paremmin maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten tutkinto-opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden tarvetta. Integrointi Kainuuseen -hankkeella halutaan luoda toimivia yhteistyömalleja muun muassa yritysten ja ammattikorkeakoulun välille. Tämän avulla ulkomaalaiset opiskelijat pääsisivät jo opiskeluaikana tutustumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään, sekä saamaan esimerkiksi osaikaisia työ- tai harjoittelupaikkoja. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015f, 3-4.)

Kajaanin ammattikorkeakoulu tukee myös globaalin vastuun periaatteita. Koulu tukee opiskelijoiden valmiuksia ymmärtää globaaleja ongelmia, sekä näkemään omat vaikutusmahdollisuudet maailmanlaajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseksi. Globaalia vastuuta edistetään osallistamalla North-South-South -ohjelman toimintaan. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015g, 5.) Ohjelma tukee suomalaisten ja kehitysmaiden välisiä yhteistyöhankkeita ja sen pääpaino on opiskelija- ja opettajaliikkuvuudessa. (CIMO – North-South-South 2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategian tuloksia ja seuranta suoritetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön mittareiden avulla. Siinä huomioidaan määrälliset tavoitteet, missä pyritään nostamaan ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää 100:n henkeen. Suomesta lähteneiden tai Suomeen saapuneiden vaihto-opiskelijoiden määräksi halutaan 120 henkeä yli 3 kuukautta kestävässä vaihdossa. Tunnuslukutavoitteissa huomioidaan vieraskielisessä koulutuksessa suoritettavat opintopisteet, ulkomaisten opiskelijoiden suorittamat tutkinnot ja opettajien, sekä tutkijoiden liikkuvuus. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015h, 5.)

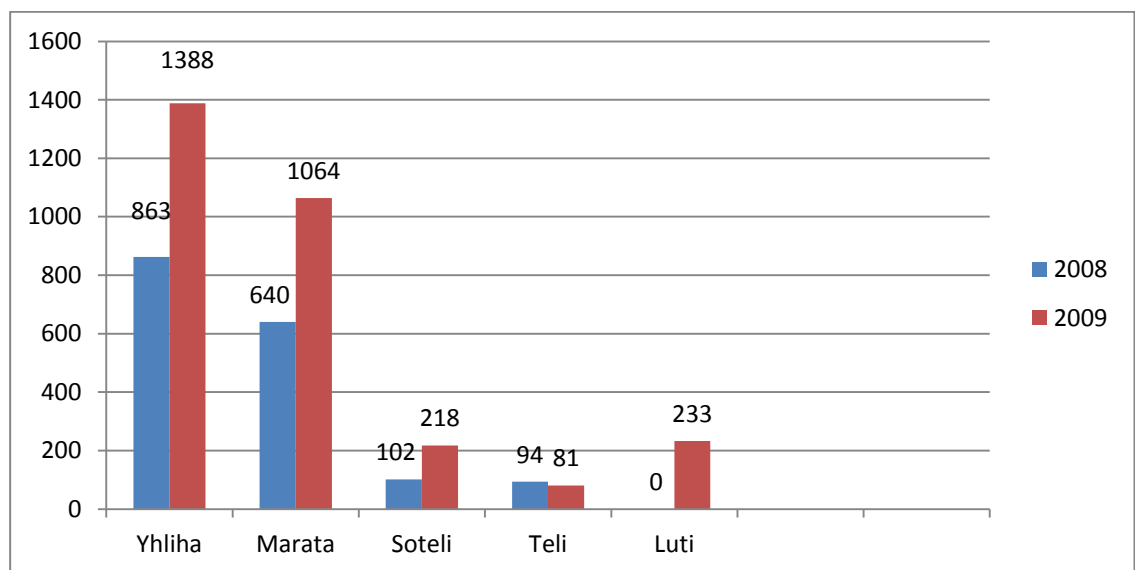
3.2 Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisyys tilastoina

Kajaanin ammattikorkeakoulusta vuoden 2010 aikana lähti pitkä-aikaiseen opiskelijavaihtoon kaikilta koulutusaloilta yhteensä 63 opiskelijaa, joista työharjoittelua suoritti 30 henkeä. Lyhytaikaisessa vaihdossa olleita opiskelijoita oli yhteensä 78, joista työharjoittelussa olleita oli vain 3. Saksa, Britannia, Kiina ja Ranska ovat olleet suosituimpia vaihtokohteita. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010a.)

Vuoteen 2009 verrattuna on tapahtunut jonkin verran muutoksia. Vaihtoon lähteneiden määrä on hieman vähentynyt, sillä vuonna 2009 pitkä-aikaiseen vaihtoon lähti 12 opiskelijaa enemmän ja lyhytkestoiseen vaihtoon lähti 50 opiskelijaa enemmän, kuin vuonna 2010. Vaihtokohteiden suosio on kuitenkin pysynyt samana. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010b.)

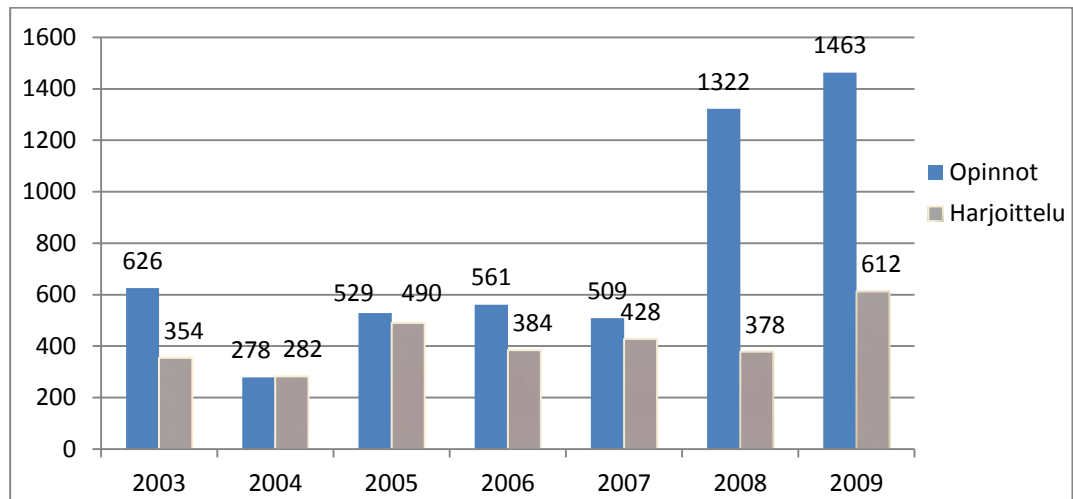
Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus aloittain on ollut vaihtelevaa vuonna 2010. Matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta lähti eniten opiskelijoita pitkä-aikaiseen vaihtoon. Kaikista 63:sta pitkä-aikaiseen vaihtoon lähteneistä opiskelijoista 24 oli

kyseiseltä alalta. Lyhytaikaiseen vaihtoon matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta lähti 30 opiskelijaa kaikista 78 vaihtoon lähteneistä opiskelijoista. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta lähti pitkä-aikaiseen vaihtoon 23 opiskelijaa ja lyhytaikaiseen 22 henkilöä. Tekniikan ja liikenteen ja Luonnontieteiden aloilta lähti pitkä-aikaiseen vaihtoon yhteensä 7 ja lyhyeen 24 henkilöä. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta lähti vähiten opiskelijoita ulkomaille, koska vain 8 opiskelijaa lähti pitkäaikaiseen ja 2 lyhyt aikaiseen vaihtoon. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010c.)

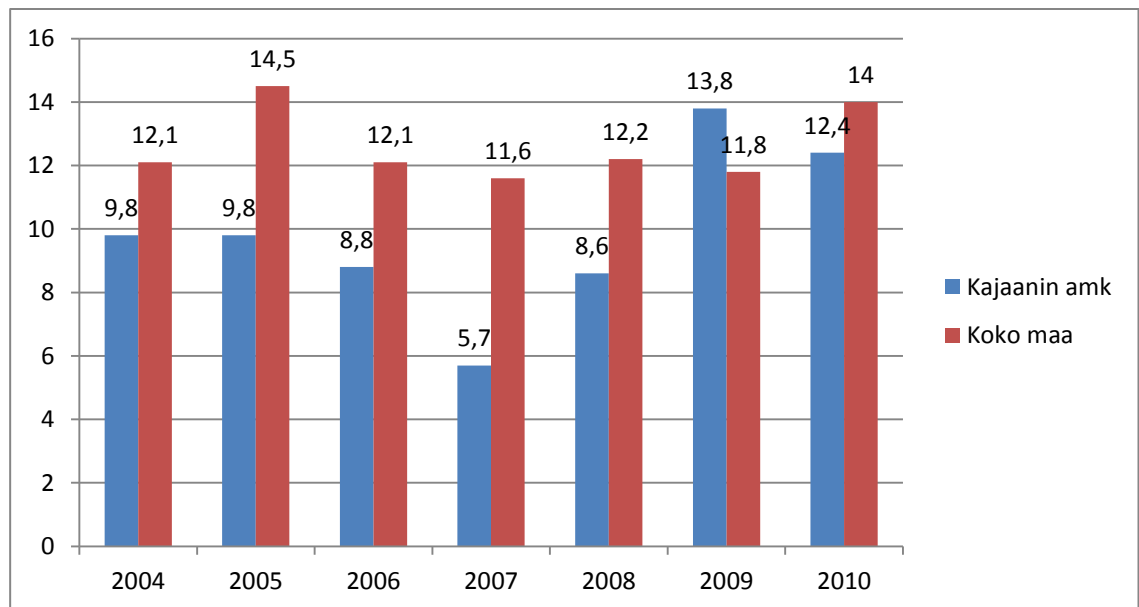
Kuvio 4. Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ulkomailta suoritettujen opintopisteiden eri aloittain vuosina 2008 – 2009. Opintopisteet koostuvat sekä opinnoista, että työharjoittelusta ulkomailta. (Happo 2011.)

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla on vuonna 2008 suoritettu ulkomailta 863 opintopistettä. Vuonna 2009 ulkomailta suoritettuja opintopisteitä oli enemmän. Matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla opintopisteiden määrä on noussut 424 pisteellä vuodesta 2008 vuoteen 2009. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla vuosien 2008 – 2009 opintopisteiden määrän vaihtelu ei ole ollut suurta. Tekniikan- ja liikenteen alalla, sekä luonnontieteiden alalla ulkomailta suoritettujen opintopisteiden määrä on ollut vuosina 2008 – 2009 vähäistä. (Kuvio 4.)

Kuvio 5. Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ulkomailla suoritetut opintopisteet opiskelussa ja työharjoittelussa vuosina 2003 – 2009. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010d.)

Ulkomailla opiskelemalla suoritettujen opintopisteiden määrä on lähtenyt vuoden 2008 jälkeen nousuun. Työharjoittelusta saatujen opintopisteiden määrä on pysynyt tasaisena. (Kuvio 5.)

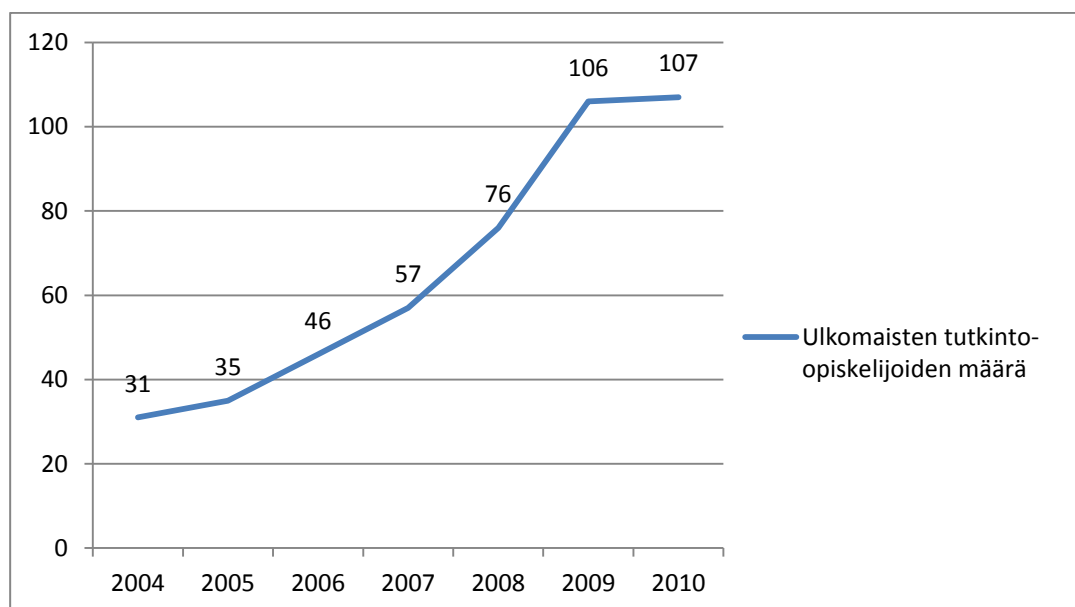

Kuvio 6. Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijavaihto Suomesta verrattuna muuhun maahan, % osuudet. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010e.)

Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijavaihdon suosio on vaihdellut vuosina 2004 – 2010. Vuonna 2004 vaihtoon lähti 9,8 %, vuonna 2007 5,7 % ja vuonna 2010 12,4 % Kajaanin

ammattikorkeakoulun opiskelijoista. Koulun vaihtoon lähdön suosio on ollut koko ajan hieman pienempi muuhun Suomeen verrattuna, lukuun ottamatta vuotta 2009. Viime vuosina vaihtoon lähdön suosio on kasvanut Kajaanin ammattikorkeakoulussa ja koko maassa. (Kuvio 6.)

Opiskelijavaihdon tavoitteena on lisätä Suomesta lähteneiden tai Suomeen saapuneiden vaihto-opiskelijoiden määrää 120 hengellä pitkä-aikaisissa vaihdoissa vuoteen 2012 mennessä. Tavoitteena on lisätä ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää Kajaanin ammattikorkeakoulussa 100 hengellä. Opettajien ja tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta halutaan myös lisätä vuoteen 2012 mennessä. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010f.)

Kuvio 7. Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä Kajaanin ammattikorkeakoulussa vuosina 2004 – 2010. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – Opettajatoiminnot 2010g.)

Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä Kajaanin ammattikorkeakoulussa on noussut vuodesta 2004 vuoteen 2010 76: la hengellä. Rekrytoinnin ja markkinoinnin tehostamisella on saatu lisää ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita Kajaanin ammattikorkeakouluun. (Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015i, 3; Kuvio 7.)

3.3 Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälinen toiminta

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälinen toiminta alkoi heti koulun kokeiluvaiheessa vuonna 1992. Silloin ei kansainvälistä toimistoa vielä ollut, vaan opettajat hoitivat koulun kansainvälisiä asioita sivutoimisesti. Kajaanin ammattikorkeakoulun kv-toimisto on perustettu vuonna 1997 ja silloin palkattiin kv-sihteerin. Kv-toiminnasta vastasivat silloin kv-sihteerin ohella eri koulutusaloille nimetyt kv-koordinaattorit. He toimivat oman alansa ohella kansainvälisten asioiden yhteys- ja vastuuhenkilöinä. Vuonna 1998 perustettiin kv-tiimi, jonka jäseniä olivat kv-sihteerin ja kv-koordinaattorit. (Kaikkonen 2011a.)

Ensimmäinen vieraskielinen koulutusohjelma International Business and Marketing alkoi vuonna 1998. Vuonna 2002 kv-toimistossa työskenteli jo kaksi henkilöä hoitamassa vieraskielisten koulutusohjelmien opintosihteerin tehtäviä ja kv-toimiston tehtäviä. Toinen vieraskielinen koulutusohjelma Tourism aloitettiin vuonna 2006 ja kolmas Sports and Leisure Management vuonna 2009. Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Opiskelijakunta KAMO tekivät yhteistyösopimuksen kansainvälisten asioiden hoitamisesta ja silloin KAMOn edustaja tuli mukaan kv-tiimiin. Kv-toimistossa työskentelevien tehtävänimikkeet ovat muuttuneet vuosien aikana ja nykyään toimistossa työskentelee kaksi kv-suunnittelijaa. (Kaikkonen 2011b.)

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälinen toiminta on aktiivista ja se on kehittynyt viime vuosien aikana. Koulu joutuu kuitenkin vastaamaan Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamaan AMK-uudistukseen. Ministeriö edellyttää yhden Kajaanin ammattikorkeakoulun englanninkielisen koulutusohjelman, Tourismin lopettamista. Vaikka Kajaanin ammattikorkeakoulun Tourismin koulutusohjelma on ollut tuloksellisesti ja toiminnallisesti vahva kansainvälinen koulutusohjelma, se lakkautetaan virallisesti vuonna 2013. (Kajaanin ammattikorkeakoulu – uutiset 2011.)

Kokemuksia ja vieraiden kulttuurien tuntemusta voi hankkia Kajaanin ammattikorkeakoulussa monella tapaa. Vaihto-opiskelun tai työharjoittelun suorittaminen ulkomailla ei ole ainut keino kansainvälistyä. Kajaanin ammattikorkeakoulussa on pääasiassa suomenkielistä opetusta, mutta kaikilla koulutusaloilla pyritään järjestämään myös vieraskielistä opetusta. Opiskelijat voivat suorittaa opintojaksoja englanninkielisissä koulutusohjelmissä, vaikka opiskelisivat suomenkielisessä koulutusohjelmassa. Englannin ja ruotsin lisäksi Kajaanin ammattikorkeakoulussa voi opiskella viittä eri kieltä ja kielitaitoa kehitetään myös vierailevien ulkomaalaisten luennoitsijoiden avulla. Opiskelijat voivat osallistua kulttuuri- ja viestintätaitoja kehittävil-

le kursseille vaihto-opiskelijoiden kanssa. (Kansainvälistä näkemystä ja kokemusta Kajaanin ammattikorkeakoulusta 2011a, 3.)

Koulun kansainvälisellä kampusalueella voi tavata ulkomaalaisia opiskelijoita monesta eri maasta. Suomalaiset opiskelijat voivat halutessaan osallistua kv-tuutoritoimintaan, jossa autetaan ulkomaalaisia opiskelijoita tutustumaan uuteen ympäristöön ja perehtymään opintoihin heidän saapuessaan Suomeen. (Kansainvälistä näkemystä ja kokemusta Kajaanin ammattikorkeakoulusta 2011b, 3.)

3.4 Kajaanin ammattikorkeakoulusta vaihtoon lähteminen

Kansainvälisyydellä on suuri merkitys koulussamme. Ulkomaille voi lähteä opiskelemaan jo ensimmäisen vuoden opintojen jälkeen ja harjoitteluun kahden vuoden opiskelun jälkeen edellyttäen, että opiskelijalla on tietyn verran opintopisteitä. Tradenomi- ja restonomiopiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa kaksoistutkinto yhteistyökorkeakoulussa Saksassa. Koulumme tarjoaa kokonaan englanninkielisiä koulutusohjelmia tradenomikoulutuksessa, restonomikoulutuksessa ja liikunnanohjauksessa. Kaikilla koulutusaloilla on oma kansainvälinen koordinaattori, joka avustaa opiskelijoita vaihto-opiskelun suunnittelussa. (Kajaanin amk - Kansainvälisyys 2011c.)

Vaihtoon lähdön edellytyksenä on aikataulun mukaisesti edenneet opinnot sekä näyttö siitä, että pystyy selviytymään vieraalla kielellä vieraassa maassa. Vaihdon tavoitteena on, että ulkomaille suoritettavat opinnot hyväksytään osaksi kotimaista opintokokonaisuutta ja tämän toteutumiseksi opiskelija suunnittelee yhdessä oman kv-koordinaattorin kanssa ulkomaille suoritettavat opinnot etukäteen. Työharjoittelun suorittamisen tavoitteena on saada kansainvälistä työkokemusta ja luoda uusia kontakteja ulkomaille. (Kajaanin amk – Kansainvälisen vaihdon FAQ 2011d.)

Kajaanin ammattikorkeakoululla on yli 80 yhteistyökorkeakoulua- ja kumppania. Vaihtokohteita on yli 30 eri maassa, Euroopassa ja sen ulkopuolella. Kaikilla koulutusaloilla on omat yhteistyökumppanit, joiden kanssa on tehty sopimus, missä on sovittu opiskelija- ja opettajavaihdosta. Vaihtoon lähteminen on tehty opiskelijoille helpoksi ja monimutkaista paperisotaa ei tarvitse käydä opiskelupaikan hankkimiseksi. Opiskelijoilta ei peritä lukukausimaksuja vastaanottavassa yhteistyökorkeakoulussa. Yhteistyökorkeakoulu voi myös mahdollisesti auttaa

opiskelijaa harjoittelupaikan etsimisessä paikallisista yrityksistä. (Kajaanin amk - Yhteistyökorkeakoulut 2011i.)

Ulkomailla opiskelu on osa kotimaista tutkintoa ja se ei yleensä vaikuta opintojen pitkittymiseen. Opiskelijavaihto on määräaikaista ja se tapahtuu yhteistyökorkeakoulun lukukausien alkamis- ja loppumisaikoja noudattaen. Opiskelijavaihdon minimipituus on 3 kuukautta, mutta vaihdon pituus määräytyy kuitenkin kyseessä olevan korkeakoulun lukukauden ja työharjoittelun keston mukaan. Opiskelijavaihtoon voi lähteä aikaisintaan toisena opiskeluvuotena. Sopivasta vaihtokohteesta ja lähtöajankohdasta voi keskustella oman koulutusalan kv-koordinaattorin kanssa. Kansainväliseen opiskelijavaihtoon voi hakea syksyllä ja keväällä. Hakuaika kestää aina 4 viikkoa. Hakeminen tapahtuu ASIO-opiskelijahallintojärjestelmän sähköisen lomakkeen kautta. (Kajaanin amk – opiskelijavaihto ulkomaille 2011e.)

Hakuajan päätyttyä kv-koordinaattori ja kv-toimisto käyvät vaihtohakemukset läpi ja valitsevat vaihtoon pääsevät opiskelijat. Etusijalla ovat ne, joilla ei vielä ole kansainvälistä kokemusta. Valintaan vaikuttavat opintomenestys ja kielitaito. Vaihtoon valittujen opiskelijoiden tulee täyttää vastaanottavan korkeakoulun edellyttämät hakemukset. Lopullisen opiskelijavalinnan tekee aina vastaanottava korkeakoulu. Apuna ulkomaille opiskelemaan lähtevälle on kansainvälisen vaihdon opas, josta löytyy vastauksia vaihtoon liittyviin kysymyksiin. (Kajaanin amk – opiskelijavaihto ulkomaille 2011e.)

Opiskeluaikana on mahdollista suorittaa työharjoittelu ulkomailla. Se on merkittävä etu työmarkkinoilla ja osoittaa työnantajalle riskinotto kykyä ja selviytymistä erilaisissa ympäristöissä. Ulkomailla suoritettavassa harjoittelussa on samat säännöt kuin kotimaan harjoittelussa. Ennen harjoitteluun lähtöä opiskelijalla tulee olla vähintään 90 opintopistettä suoritettuna. Normaalisti opiskelijat suorittavat koko harjoittelun ulkomailla, eikä vain osaa siitä. Kajaanin ammattikorkeakoulu myöntää harjoitteluun lähtevälle apurahaa ja opiskelija saa myös ulkomaan opintotukea. Harjoittelupaikasta riippuen on myös mahdollista saada palkkaa. (Kajaanin amk – Harjoittelijavaihto ulkomaille 2011a.)

Kajaanin ammattikorkeakoulun sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden on suoritettava vähintään kaksi käytännön jaksoa kotimaassa ennen ulkomaille harjoitteluun lähtöä. Harjoittelu on pituudeltaan yleensä 3 kuukautta. Liikunnanohjaajaopiskelijoilla tulee olla vähintään 40 opintopistettä suoritettuna ennen harjoitteluun lähtöä. (Kajaanin amk – Harjoittelijavaihto ulkomaille 2011a.)

Kansainväliseen harjoitteluun haetaan koulutusalan opintosuunnitelmassa olevan ajankohdan mukaan. Ulkomaille harjoitteluun lähdön suunnittelu tulee aloittaa hyvissä ajoin. On tärkeää miettiä mitä haluaa harjoittelussa tehdä ja oppia, sekä missä ja miksi sen haluaa suorittaa. Harjoittelupaikan valinnasta voi käydä keskustelemassa kv-toimistossa tai koulutusalan kv-koordinaattorin kanssa. Sen jälkeen täytetään sähköinen hakemus ASIOssa. (Kajaanin amk – Harjoittelijavaihto ulkomaille 2011a.)

Yleensä opiskelijat etsivät harjoittelupaikkansa itse. Apua etsimiseen voi kysyä Kajaanin ammattikorkeakoulun kontakteista. Sopivan harjoittelupaikan löydyttyä sinne tulee laatia harjoittelupaikkahakemus ja ansioluettelo kohdemaan kielellä tai englanniksi. Hakemuksen liitteeksi tulee myös Kajaanin ammattikorkeakoulun laatima työnantajakirje. (Kajaanin amk – Harjoittelijavaihto ulkomaille 2011a.)

Opiskelijavaihtoon ja työharjoitteluun Erasmus-ohjelman kautta lähtevät opiskelijat voivat hakea EU:n harvinaisempien kielten intensiivikielikursseille. Kurssien pituus on 4 – 6 viikkoa. Kurssit järjestetään ennen varsinaisen Erasmus-vaihdon alkamista vaihtokohteessa. Kurssit ovat ilmaisia ja niitä varten voi hakea apurahaa. (Kajaanin amk – Harjoittelijavaihto ulkomaille 2011a.)

Liiketalouden- ja Degree Programme in International Business alojen opiskelijoilla sekä Matkailun- ja Tourism alojen opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa kaksoistutkinto Saksassa yhteistyökorkeakoulussa. Matkailun ja Tourism -koulutusohjelmilla on myös kaksoistutkintosopimus Puolan yhteistyökorkeakoulussa. Kaksoistutkinnossa opiskelija suorittaa osan opinnoista ulkomailla ja valmistuessaan saa suomalaisen tutkinnon lisäksi tutkinnon myös ulkomaisesta korkeakoulusta. Apurahaa voi hakea kaksoistutkinnon suorittamiseen. Ensimmäinen opiskeluvuosi suoritetaan Kajaanin ammattikorkeakoulussa ja toinen vuosi yhteistyökorkeakoulussa. Opinnot suoritetaan loppuun kotikorkeakoulussa. Opetuskieli yhteistyökorkeakoulussa on englanti. Harjoittelun voi suorittaa Suomessa tai ulkomailla. Opinnäytetyö tehdään englanniksi ja ohjaajana toimii opettaja kotikoulusta, sekä yhteistyökorkeakoulusta. (Kajaanin amk – Kaksoistutkinto 2011b.)

Kaksoistutkintoa suorittamaan valitaan vuosittain kolme opiskelijaa tradenomikoulutuksesta ja kaksi opiskelijaa restonomikoulutuksesta. Hakuaika on keväällä ja se kestää neljä viikkoa. Hakija täyttää tarvittavat hakulomakkeet ja hakijan kielitaito testataan haastattelemalla. Ha-

kemukset käsitellään ja kaksoistutkintoa suorittamaan lähtevät opiskelijat valitaan koulutusalun kokouksessa. (Kajaanin amk – Kaksoistutkinto 2011b.)

Kajaanin ammattikorkeakoulu valmentaa opiskelijoita vaihtoon lähdössä. Koulumme käyttää Valtteri -ohjelmaa, joka suoritetaan virtuaalisesti Internetissä ja se on kolmen opintopisteen laajuinen. Se on tarkoitettu vaihtoon lähteville opiskelijoille ja sen tavoitteena on valmentaa opiskelijaa vaihtojaksoa varten, parantaa tietoja kohde- ja kotimaasta sekä auttaa kotiinpaluussa. Valtteri kurssille voi osallistua vasta vaihtoon hyväksymisen jälkeen. Kurssin tehtäviä tulee tehdä ennen vaihtoon lähtöä, sen aikana ja vaihdon jälkeen. (Kajaanin amk - Vaihto- valmennus 2011h.)

Kajaanin ammattikorkeakoulu antaa ulkomaille lähtevälle opiskelijalle tai työharjoittelijalle hyödyllistä materiaalia vaihto-aikaa varten esimerkiksi esitteitä korkeakoulusta ja yleistietoa Suomesta. Opiskelija voi hyödyntää materiaalia kertoessaan omasta koulusta vaihtokohteessa. Vaihdon sujuvuus on tärkeää ja sen aikana ollaan yhteydessä omaan kv-koordinaattoriin yleensä sähköpostitse. Vaihdon jälkeen kirjoitetaan raportti vaihto-ajasta ja pidetään esitys muille opiskelijoille. (Kajaanin amk - Vaihto- valmennus 2011h.)

Kajaanin ammattikorkeakoulu myöntää apurahaa vaihto-opiskelijaksi tai työharjoittelijaksi lähtevälle opiskelijalle. Opiskelija voi saada tukea kerran opiskelua ja kerran harjoittelua varten. Apuraha anotaan kv-vaihtohakemuksen yhteydessä. Apurahan määrät voivat vaihdella vuosittain. Kainuun alueella voi hakea Kainuun maakunta -kuntayhtymän stipendiä jos on asunut viimeiset viisi vuotta Kainuun alueella. Apurahaa voi hakea Rotary-klubista jos asuu esimerkiksi Oulun- tai Lapin- läänissä. Yrityksiltä, yhteisöiltä, järjestöiltä tai säätiöiltä voi myös hakea avustusta. Kajaanin ammattikorkeakoulussa yleisin käytetty apurahavaihtoehto on Erasmus. (Kajaanin amk – Tietoa apurahoista 2011f.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälinen toiminta on ollut kasvussa viime vuosien aikana. Opiskelijat lähtevät yhä innokkaammin ulkomaille vaihto-opiskelijoiksi tai työharjoittelijaksi. Vuonna 2010 opiskelijavaihtoon lähti 33 ja työharjoitteluun 30 opiskelijaa kaikilta aloilta. (ASIO – Opettajatoiminnot 2011h.) Opinnäytetyön tarkoituksena on antaa yleinen käsitys vaihto-opiskelusta ja työharjoittelusta ulkomailla opiskelijoiden silmin. Tutkimuksessa keskityimme vaihto-opiskelijoiden mielipiteisiin ja kokemuksiin, sekä kehitysideoihin.

Tutkimuksen toimeksiantaja on Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, koska vastaavanlaista tutkimusta ei ole Kajaanin ammattikorkeakoulussa aiemmin tehty. Tutkimus on kattava yhteenveto opiskelijoiden vaihtoajasta ulkomailla ja siitä voi olla hyötyä uusille vaihtoon haluaville opiskelijoille. Tutkimuksessa saaduista kehitysideoista on hyötyä kansainvälisten asioiden toimistolle. Kiinnostus opinnäytetyön aiheeseen heräsi omien vaihtokokemusten kautta.

4.1 Tutkimusongelma

Tutkimusongelmalla tarkoitetaan tutkittavaa asiaa, ilmiötä tai tutkijaa mietityttäviä kysymyksiä. Tutkimusongelma tulee harkita tarkkaan ja muotoilla selkeästi. Tutkimusaiheen rajaaminen on haasteellista ja siksi aiheeseen on perehdyttävä riittävän hyvin kirjallisuuden tai asiantuntijoilta saatujen aiheita avaavien kommenttien avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 13.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ongelma saattaa muuttua tutkimuksen edetessä. Kvantitatiivinen tutkimus taas jakautuu selkeämmin erottuviin vaiheisiin ja tutkimusongelma näkyy selvemmin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 1997, 121 - 122.)

Tutkimuksen pääongelma voidaan muodostaa hyvin määritellyn johtoajatuksen perusteella. Pääongelma on yleensä kysymys, jolla hahmotetaan koko tutkimuksen kokonaisuus. Sillä halutaan selvittää, miksi juuri kyseinen ongelma valittiin ja miksi rajaus on tehty kyseisellä tavalla. (Hirsjärvi ym. 1997,122.).

Tässä työssä tutkimusongelmana on vaihtoon lähdön kehittäminen, mitä selvitetään haastattelututkimuksen avulla. Tavoitteena on koota kattava tiivistelmä opiskelijoiden mielipiteiden

ja kokemusten perusteella opiskelu- ja harjoitteluajasta ulkomailla ja selvittää miten Kajaanin ammattikorkeakoulu voisi parantaa vaihtoon lähtöä. Keskeisenä pääongelmana on: Miten vaihto-opiskelu sujuu ulkomailla kokonaisuudessaan ja miten sitä voisi kehittää?

Tutkimus rajattiin Kajaanin ammattikorkeakoulusta vuosina 2010 – 2011 vaihdossa olleisiin suomalaisiin opiskelijoihin. Tutkimuksessa oli mukana opiskelijavaihdossa ja työharjoittelussa ulkomailla olleita opiskelijoita. Rajaus tukee opiskelijanäkökulman toteutumista ja siinä on otettu huomioon ajankohtaisuus.

4.2 Haastateltavien valinta

Perusjoukon valintaan vaikuttaa se, mitä tutkimusmenetelmää käytetään. Valintaan vaikuttaa tutkijan oma mielipide ja millainen perusjoukko tarvitaan tutkittavan asian ratkaisemiseksi, jotta saataisiin todennäköisesti parhain tulos. (Hirsjärvi ym. 1997, 186 – 187.)

Perusjoukko koostuu 2010 – 2011 opiskelijavaihtoon ja työharjoitteluun ulkomaille lähteneistä suomalaisista KAMK:n opiskelijoista. Tämä kohderyhmä valittiin, koska haluttiin selvittää, miten KAMK:n suomalaisten vaihdossa olleiden opiskelijoiden vaihto-aika sujui kokonaisuudessaan. Tutkimus on myös ajankohtainen.

Rajauksen jälkeen selvitettiin opiskelijavaihdossa ja työharjoittelussa vuonna 2010 – 2011 olleet opiskelijat. Pitkäaikaisessa eli yli 3 kuukautta kestävässä opiskelijavaihdossa oli 33 ja työharjoittelussa 30 henkilöä, ja lyhytaikaisessa eli alle 3 kuukautta kestävässä opiskelijavaihdossa oli 75 ja työharjoittelussa 3 henkilöä, vuonna 2010. Vuoden 2011 lukuja ei ollut vielä saatavilla. (ASIO – Opettajatoiminnot 2011i.)

Seuraavaksi käytiin läpi vaihdossa olleiden opiskelijoiden vaihtoraportteja ja Power Point esityksiä Kajaanin ammattikorkeakoulun Internet-sivuilla. Sieltä löytyi opiskelijoiden sähköpostiosoitteet. Vaihdossa olleille opiskelijoille lähetettiin sähköpostia (Liite 1), missä kysyttiin heidän kiinnostustaan osallistua haastatteluun. Sähköpostia lähetettiin satunnaisesti valituille 25 henkilölle, joista 11 vastasi ja suostui haastatteluun. Vastanneiden kesken sovittiin haastattelujen ajankohdat ja paikka. Kysymykset lähetettiin haastateltaville etukäteen, että he voisivat valmistautua siihen hyvin.

Tutkimukseen valikoitui opiskelijoita sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta, sekä yhteiskuntatieteiden-, liiketalouden- ja hallinnon alalta. Perusjoukossa oli sekä opiskelijavaihdossa, että työharjoittelussa eri puolilla maailmaa olleita opiskelijoita ja 11 henkilöä katsottiin olevan sopiva määrä asetettujen tavoitteiden täyttymiseksi.

4.3 Tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen, johon sisältyy ajatus siitä, että todellisuus on moninainen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti. Siinä halutaan löytää tai paljastaa tosiasioita, eikä todentaa jo olemassa olevaa tietoa. (Hirsjärvi ym. 2007, 157.)

Kvalitatiivisessa tutkimusmenetelmässä on kolme pääosatekijää. Ensimmäisenä tieto kerätään haastattelujen ja havaintojen kautta. Toisena on tulkitseva toimenpide, jossa käsitellään ja analysoidaan teoriasta ja haastatteluista saatu tieto. Kolmantena on kirjallinen tai suullinen raportointi, jota yleensä käytetään opinnäytetöiden yhteydessä. (Räsänen H, 6. HAMK – Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät.)

Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineistoa kerätään luonnollisista ja todellisista tilanteista. Tutkija luottaa omiin havaintoihinsa ja keskusteluihin tutkittavien kanssa enemmän kuin mittausvälineisiin. Tutkijan tavoitteena on paljastaa odottamattomia seikkoja ja siksi lähtökohtana ei ole teorian testaaminen, vaan aineiston yksityiskohtainen tarkastelu. Laadullisessa tutkimuksessa suositaan metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat ja mielipiteet pääsevät esille. Tutkimus voidaan toteuttaa joustavasti ottaen olosuhteet huomioon. Tuloksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineisto käsitellään sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.)

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista menetelmää, koska katsoimme parhaaksi keskustella henkilökohtaisesti vaihdossa olleiden opiskelijoiden kanssa. Halusimme, että opiskelijat saavat itse kertoa vaihtokokemuksistaan ja parannusehdotuksistaan. Haastatteleamalla sai kerättyä tutkimuksen kannalta oleellista tietoa vapaiden vastauksien avulla. Haastattelutilanteet olivat joustavia ja muokattavissa olevia. Opiskelijat kertoivat kokemuksistaan monipuolisesti ja yksityiskohtaisesti, mutta esimerkiksi pelkässä kvantitatiivisessa kyselyssä vastaukset olisivat voineet jäädä puutteellisiksi.

4.4 Tutkimuksen toteutus

Haastattelutilanteessa käytettävä lomake muistuttaa kyselylomaketta ja se on tukemassa haastattelun kulkua. (Hirsjärvi ym. 2007, 203). Tämä haastattelu toteutettiin strukturoituna haastatteluna eli lomakehaastatteluna, jossa haastattelijä käyttää apuna lomaketta ja esittää kysymykset suoraan haastateltavalle kasvotusten.

Haastattelututkimus toteutetaan niin, että kaksi toisilleen vierasta ihmistä tapaavat toisensa haastattelutilanteessa, silloin on kyse sosiaalisesta vuorovaikutuksesta. Haastattelijan tulee kiinnittää huomiota muun muassa kielenkäyttöön, pukeutumiseen ja haastattelupaikkaan. On hyvä harjoitella etukäteen haastattelun kulku ja haastattelun aikana tulee luoda luottamuksellinen ilmapiiri. Haastattelijan on hyvä kertoa jo etukäteen haastateltavalle tutkimuksen syy ja mihin sitä tullaan käyttämään. (Kostamo, J. 1999, 13.)

Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän aineistona voi olla esimerkiksi yhden henkilön haastattelu tai joukko yksilöhaastatteluja. Kyseisessä tutkimuksessa ei ole tarkoituksena etsiä keskimääräisiä yhteyksiä tai tilastollisia säännönmukaisuuksia ja siksi aineiston koko ei määräydy näiden perusteella. Aineiston keruussa käytetään *saturaation* käsitettä, joka viittaa aineiston riittävyteen ja kylläisyyteen. Tämä tarkoittaa sitä, että aineistoa aletaan kerätä etukäteen päättämättä kuinka montaa tapausta aiotaan tutkia. Haastatteluja voidaan jatkaa niin kauan kuin ne tuovat tutkimusongelman kannalta uutta tietoa. Aineisto on riittävä silloin, kun tieto alkaa toistua. (Hirsjärvi ym. 2007, 177.)

Haastattelututkimus toteutettiin lokakuussa 2011. Yksi haastattelu kesti noin tunnin verran ja haastattelussa esille tulleet asiat kirjoitettiin ylös haastattelulomakkeisiin. Haastatteluissa käytimme eri lomakkeita opiskelijavaihdossa (Liite 2) ja työharjoittelussa (Liite 3) olleille henkilöille. Haastattelutilanteissa toinen haastatteli ja toinen kirjoitti vastaukset ylös. Haastattelu-ympäristönä oli rauhallinen ja viihtyisä kahvila. Haastattelukysymykset lähetettiin haastateltaville etukäteen, joten he olivat hyvin valmistautuneita haastatteluun. Keskustelutilanteet sujuivat luontevasti.

Haastattelukyselylomake vaihto-opiskelijoille koostui 16 kysymyksestä ja työharjoittelussa olleille kysymyksiä oli 11. Vaihto-opiskelijana olleille kysymyksiä oli enemmän, koska vaihdon aikana suoritettuja opintoja, sekä opintopisteiden määrää haluttiin tarkastella syvemmin. Koulujen välisiä opetustapojen eroavaisuuksia tarkasteltiin myös paremmin.

Aluksi haastateltavilta kysyttiin henkilötiedot, koulutusala, vaihtokohde ja ohjelma, sekä ajankohta. Työharjoittelijoilta kysyttiin myös työharjoittelupaikka. Sen jälkeen pyrittiin selvittämään opiskelijoiden tärkeimmät syyt ja motiivit lähteä vaihto-opiskelijaksi tai työharjoittelijaksi ulkomaille. Haastattelussa selvitettiin vaihtoon lähtemiseen liittyvien järjestelyjen sujuvuutta, opintojen yhteensopivuutta omaan opintokokonaisuuteen ja työharjoittelun suorittamisen merkitystä ulkomailta, sekä harjoittelun tärkeyttä osana oman alan opintokokonaisuutta. Haluttiin saada selville, kuinka hyödylliseksi haastateltavat kokivat kansainvälisen kokemuksen tulevaisuuden kannalta. Otettiin selvää siitä, miten opiskelijat sopeutuvat uuteen maahan ja kulttuuriin, sekä selvitettiin opiskelutapojen erilaisuutta KAMK:iin verrattuna. Haastattelussa kysyttiin asumisjärjestelyiden sujuvuudesta vaihtokohteessa ja miten opiskelijat viettivät vapaa-aikaansa. Selvitetään myös miten vaihto-aika sujui kokonaisuudessaan ja ilmenikö mitään ongelmia. Lopuksi pyrittiin selvittämään opiskelijoiden parannusehdotuksia vaihtoprosessiin liittyen, sekä mitä sanottavaa heillä on muille vaihtoon pyrkiville opiskelijoille.

Haastattelujen suorittamisen jälkeen käytiin aineisto läpi. Kysymykset olivat opiskelijavaihdossa ja työharjoittelussa olleille samankaltaisia ja vastauksissa ilmeni samoja asioita, joten koko aineisto päätettiin yhdistää ja analysoida. Kysymykset eriteltiin aiheen mukaan ja nostettiin esille tärkeimmät pääkohdat. Esimerkiksi kaikki opintoihin liittyvät kysymykset analysoitiin yhdessä.

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden arviointi on tärkeä osa tutkimusprosessia. Kaikissa tutkimuksissa arvioidaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Sen arvioinnissa voidaan käyttää useita erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Luotettavuutta tulee arvioida, koska tutkimuksen tiedon ja tulosten merkitys on todistettava oikeaksi. Tutkimuksessa tehtyjen havaintojen luotettavuus ja puolueettomuus on osoitettava. Tulosten merkittävyys ja yleistettävyys käytännön kannalta on tärkeää tulosten luotettavuuden arvioinnissa. Arviointi kuuluu tutkimustyön luonteeseen ja prosessin kuvaukseen. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.)

Tutkimuksessa on aina arvioitava reliabiliteettia eli luotettavuutta ja validiteettia eli pätevyyttä, jotka liittyvät toisiinsa. Silloin kun tutkimuksen reliabiliteetti on alhainen, myös sen validi-

teetti on alhainen. Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti saa erilaisen merkityksen ja sisällön laadullisessa ja määrällisessä tutkimusasetelmassa. (Hirsjärvi ym. 2007, 227.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus osoitetaan kertomalla lukijalle tarkasti mitä tutkimuksessa on tehty ja miten saatuihin tuloksiin on päädytty. Validiteetti laadullisessa tutkimuksessa on tutkijan kykyä rakentaa toimiva tutkimusasetelma ja havaita sopiva kohderyhmä. Janesickin mukaan laadullisessa tutkimuksessa ydinasioita ovat henkilöiden, paikkojen ja tapahtumien kuvaukset. Validius on kuvauksen ja siihen liitettyjen selitysten sekä tulkintojen yhteensopivuutta. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus sen toteuttamisesta. Esimerkiksi haastattelututkimuksessa kerrotaan tarkasti olosuhteista ja paikoista, joissa aineistot kerättiin. Tärkeää on myös kertoa haastatteluun käytetty aika, mahdolliset häiriötekijät, virhetulkinnat haastattelussa ja tutkijan oma itse arviointi tilanteesta. Tutkijan on selitettävä hyvin, mihin hän päätelmänsä perustaa. Suorat lainaukset kerätystä aineistosta rikastuttavat ja todentavat tutkimuksen luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2007, 227 - 228.)

Tutkimuksen haastattelutilanteissa oli kaksi haastattelijaa, joista toinen esitti kysymykset haastateltavalle ja toinen kirjoitti vastaukset ylös. Näin pyrimme välttämään mahdolliset virhearvioinnit ja lisäämään tutkimuksen luotettavuutta. Haastatteluympäristö oli rauhallinen ja viihtyisä kahvila, joten ympäristötekijät eivät vaikuttaneet haastattelutilanteisiin. Haastateluissa ilmeni erilaisia näkemyksiä asioista, mutta haastattelututkimuksesta saadut tulokset eivät kuitenkaan ole yleistettävissä kaikkiin kansainvälisessä vaihdossa olleisiin tai heidän kokemuksiinsa.

Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että kerromme tarkasti miten tutkimus on tehty ja miten päädyttiin saatuihin tuloksiin. Tulosten analysoinnissa käytimme haastateltavien suoria lainauksia ja ne todentavat hyvin haastateluissa esille tulleita asioita. Haastateltavien vastaukset ovat aina henkilökohtaisia ja haastattelutilanteissa tuli esille paljon asioita. Löysimme vastauksista pääkohdat ja saimme vastaukset haluttuihin kysymyksiin.

5 TUTKIMUS KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSTA VUOSINA 2010 - 2011 VAIHTOON LÄHTENEILLE OPISKELIJOILLE

Tässä luvussa kerrotaan haastattelututkimuksen tuloksista. Haastattelukysymykset lajiteltiin aiheittain, mikä helpotti tulosten analysointia. Tuloksissa ilmeni tutkittavien asioiden kannalta oleellista tietoa.

Haastattelut toteutettiin lokakuussa 2011. Siinä oli mukana 11 opiskelijaa eri koulutusaloilta. Haastatelluista (Liite 4) 10 oli naisia ja yksi mies. Suurin osa opiskelijoista oli ollut pitkäaikaisessa opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa ulkomailla. Yksi opiskelijoista oli ollut lyhytaikaisessa työharjoittelussa. Haastateltavat olivat 2 ja 3. vuoden opiskelijoita.

5.1.1 Vaihtoon lähdön motiivit

Lähes kaikkien haastattelussa mukana olleiden vaihto-opiskelijoiksi lähteneiden tärkeimmät motiivit vaihtoon lähdössä olivat kielitaidon parantaminen ja tutustuminen maahan ja sen kulttuuriin.

”Vaihtoon lähtemisestä on hyötyä tulevaisuudessa ja kielen oppii maassa asumalla.”

”Matkailun opiskelijana on tärkeä tutustua uusiin kulttuureihin ja maan tapoihin.”

Haastattelussa ilmeni, että osa opiskelijoista halusi saada uutta näkökulmaa opintoihin ja kaksi heistä kertoi, että työpaikkaa hakiessa kansainvälinen kokemus näyttää hyvältä CV:ssä. Haastatellut kertoivat lähtevänsä vaihtoon myös siksi, koska haluavat nähdä miten pärjäävät omillaan vieraassa maassa ja maisemanvaihto voi tehdä välillä hyvää. Matkailu-alan opiskelijat pitivät vaihtoon lähtöä erittäin tärkeänä, koska se tukee heidän koulutustaan.

Haastatelluista usea opiskelija oli kiinnostunut matkustelusta. Lähtemällä vaihtoon he halusivat kokea jotain uutta ja erilaista, verrattuna Suomeen tai omaan kouluun. Haastatellut ajattelivat kansainvälisestä kokemuksesta olevan hyötyä tulevaisuudessa monella eri tavalla.

Usea työharjoitteluun ulkomaille lähteneistä opiskelijoista halusi päästä irti arjesta ja hakea uusia kokemuksia. Kaksi haastatelluista kertoi, että harjoittelun suorittaminen ulkomailla pa-

rantaa työllistymismahdollisuuksia ja siellä voi luoda uusia kontakteja, joista on hyötyä tulevaisuudessa. Yhden opiskelijan mielestä ulkomaille lähteminen oli tärkeää ammatillisen kasvun- ja taitojen kehittämisen kannalta. Kaikki työharjoittelussa olleet pitivät kielen ja kulttuurin oppimista tärkeänä.

”Vaihtoon lähtö on tärkeää oman ammatillisen kasvun ja kokemusten takia.”

”Mahdollisille työnantajille harjoittelu ulkomailla on osoitus aktiivisuudesta, rohkeudesta ja itsensä kehittämisen halusta.”

5.1.2 Vaihtoon lähdön sujuvuus ja järjestelyt

Osa vaihto-opiskelijoiksi lähteneistä koki järjestelyjen sujuneen helposti ja ongelmitta. Suurin osa kuitenkin kertoi, että itsenäinen asioiden järjestäminen ennen vaihtoon lähtöä oli suhteellisen työlästä, mutta se oli ollut myös yksi osa vaihtoon valmistautumista. Noin puolet vastanneista koki kansainvälisten asioiden toimiston avun tarpeelliseksi ja alle puolet ajatteli vaihtojärjestelyiden itsenäisen hoitamisen olevan hyödyllistä. Kansainvälisestä toimistosta saa paljon apua, mutta osa opiskelijoista koki joutuneensa tekemään liikaa vaihtojärjestelyihin liittyviä asioita itsenäisesti. Muutama opiskelija olisi halunnut, että kv-toimisto olisi hoitanut kaikki järjestelyt heidän puolestaan.

”Vaihtoon lähtö oli helppoa ja kv-toimiston apu oli tärkeää.”

”Yksin kaikkien järjestelyjen hoitaminen oli vähän työlästä.”

”Itsenäinen vaihtoasioiden järjestely on tärkeää.”

Muutamalla Euroopan ulkopuolelle lähteneellä opiskelijalla oli ollut ongelmia viisumin hakemisen ja saamisen kanssa. Viisumin myöntäminen ja hidas käsittely aiheuttivat ongelmia. Yhdellä Euroopan ulkopuolelle matkustaneella opiskelijalla oli ongelmia etukäteen suoritettavien varausmaksujen maksamisessa, koska ne piti maksaa shekillä.

”Olin toisena opiskeluvuoteni vaihdossa, joten järjestelyt olivat kohtuullisen helpot.”

Kaksi haastatelluista jotka olivat olleet aiemmin opiskelijavaihdossa, kokivat työharjoitteluun lähtemiseen liittyvien järjestelyiden hoitamisen helpommaksi. He tiesivät pääpiirteittäin mitä lomakkeita on täytettävä etukäteen, miten etsitään asuntoa ja miten hoidetaan käytännön järjestelyjä Suomesta käsin. Suurin osa työharjoitteluun lähteneistä oli tyytyväisiä, koska koulu auttoi asunnon löytämisessä ja muissa järjestelyissä. Osa työharjoittelussa olleista oli saanut apua jo aiemmin samassa kohteessa harjoittelussa olleilta opiskelijoilta. He antoivat hyviä neuvoja samaan harjoittelupaikkaan haluavalle opiskelijalle. Koulumme extranet -sivustosta oli ollut hyötyä, koska sieltä löytyvät aiemmin työharjoittelussa ulkomailla olleiden opiskelijoiden kokemukset. Kokonaisuudessaan järjestelyt olivat kaikilla haastatelluilla sujuneet suhteellisen hyvin ilman mitään suurempia ongelmia.

”Työharjoitteluun lähtö oli suhteellisen helppoa, koska järjestelyt aloitettiin ajoissa ja koululta sai riittävästi apua.”

5.1.3 Opintosuunnitelman sopivuus opintoihin ja suoritettavat kurssit

Opiskelijavaihdossa olleet olivat saaneet suurimman osan ulkomailla suoritetuista kursseista hyväksiluetuksi. He suorittivat opintoja 25 – 30 opintopisteen verran, joista osa hyväksiluettiin pakollisiin ja osa vapaasti valittaviin opintoihin. Ennen vaihtoon lähtöä tehdään Learning Agreement eli opintosuunnitelma, johon valitaan ulkomailla suoritettavat kurssit, jotka hyväksiluetaan omiin opintoihin vaihdon jälkeen. Muutama opiskelija kertoi, että opintosuunnitelmassa oli ollut joustamisen varaa, mutta osalla oli ilmennyt ongelmia opintojen hyväksiluvun kanssa. Suurimmalla osalla vastanneista opintosuunnitelmaa jouduttiin muuttamaan. Alun perin valittujen kurssien sisällöt olivat olleet täysin erilaisia, mitä niiden odotettiin olevan.

”En saanut hyväksiluetuksi kaikkia ulkomailla suoritettuja opintojani pakollisesti suoritettaviin kursseihin, vaikka opintosuunnitelman mukaan olisi pitänyt saada.”

”Opintosuunnitelmaan valitsemani kurssit olivat täysin erilaisia sisällöltään vaihto koulussa.”

Neljä opiskelijaa sai kaikki opintosuunnitelman mukaan suoritettavat kurssit hyväksiluetuksi vaihdon jälkeen. Muutamalla opiskelijalla oli vaikeuksia opintopisteiden määrän riittävyyden

kanssa, sillä ulkomailla osa kursseista saattoi olla esimerkiksi vain 1,5 opintopisteen laajuisia. Matkailun opiskelijat olisivat halunneet käydä enemmän omaan koulutusohjelmaan liittyviä kursseja, sillä vaihtokoulussa oli tarjolla enemmän liiketalouden kursseja. He opiskelivat paljon maan kieltä ja kulttuuria. Liikunnan opiskelijat olisivat halunneet suorittaa enemmän käytännön kursseja, mutta se ei ollut mahdollista ja he joutuivat käymään pelkästään teoriakursseja. Tradenomi- ja International business opiskelijat kävivät sijoittamisen, johtamisen ja yrittämisen kursseja, jotka tukevat hyvin heidän opintojaan.

5.1.4 Vaihto-kohteen koulu ja sen eroavaisuudet Kajaanin ammattikorkeakouluun

Kaikki haastatellut kertoivat, että vaihtokoulut olivat olleet yleisesti ottaen suurempia, kuin Kajaanin ammattikorkeakoulu. Kaksi opiskelijaa sanoi, että vaihtokoulun kampusalue oli uusi ja eri aloilla oli omat rakennukset. Esimerkiksi Venäjän vaihto-kohteessa oli jopa 23 000 opiskelijaa ja vaihto-opiskelijoille oli oma erillinen rakennus. Kouluympäristö koettiin kuitenkin ankeaksi.

”Koulu oli suuri ja kampukset olivat noin 45 minuutin kävelymatkan päässä toisistaan.”

Haastatellut kertoivat opetustapojen olleen erilaiset kouluumme verrattuna. Tunneilla opettaja ja opiskelijat olivat enemmän vuorovaikutuksessa toisiinsa ja kommunikointi oli aktiivisempaa. Opettajat olivat aktiivisia ja innokkaita opetustavoissaan ja saivat opiskelijat paremmin osallistumaan tunneilla. Opettajia kunnioitettiin enemmän. Venäjällä kaikki opettajat eivät osanneet englantia ja tämä tuotti ongelmia opetuksen laadussa. Koulupäivien pituudet vaihtelivat eri maittain. Osalla haastatelluista opiskelijoista koulupäivän pituus saattoi olla 8 tuntia ja osalla vain 5 tuntia.

Turkissa ja Argentiinassa aikakäsityksen erilaisuus näkyi opiskelussa. Tunnit eivät aina alkaneet lukujärjestyksen mukaan ja myöhästeleminen oli osa kulttuuria. Tunnilla läsnäolo oli omalla vastuulla ja poissaoloja ei merkitty. Itävallassa puolestaan oli tiukempi kuri ja tunneilla läsnäolopakko. Kajaanin ammattikorkeakouluun verrattuna, esimerkiksi Itävallassa opetustyyliin kuuluivat sekä ryhmätyöt, että luennot. Kanadassa opetus oli maksullista ja siksi opiskelijat vaativat opetuksessa enemmän kritisoimalla opettajaa. Yhdysvalloissa ihmiset vaihtuivat kaikille kursseille ja opiskelu tapahtui vaihto-opiskelijoiden ja paikallisten opiskelijoiden

kanssa. Muissa vaihtokohteissa vaihto-opiskelijat olivat omana ryhmänään. Eri alojen välillä ei ollut suuria eroja opetustavoissa.

5.1.5 Sopeutuminen kulttuuriin ja vapaa-ajan vietto

Suurin osa haastatelluista opiskelijoista ei kokenut kulttuurishokkia. Vastaanotto oli hyvä ja he sopeutuivat hyvin maahan. Paikalliset ihmiset olivat mukavia ja avoimia paitsi Venäjällä, missä ihmiset eivät olleet niin helposti lähestyttäviä. Turkissa ja Argentiinassa aikakäsitys oli hieman erilainen ja se saattoi tuottaa opiskelijoille ongelmia. Henkilöt, jotka olivat aiemmin käyneet ulkomailla tai lähteneet vaihtoon, sopeutuivat helpommin uuteen maahan. Espanjaan ja Turkkiin lähteneillä opiskelijoilla sopeutuminen oli aluksi hieman hankalaa, koska kielimuuri oli niin suuri. Afrikassa harjoittelussa ollut opiskelija tottui vasta pikkuhiljaa olosuhteisiin, vaikka oli etukäteen valmistautunut hyvin.

”Sopeutuminen maahan ja ihmisiin sujui mielestäni hyvin.”

”Ihmiset olivat lämpimiä, avoimia ja ymmärtäviä.”

”Kielitaito tuotti ongelmia, sillä englantia ei moni siellä puhunut.”

Vapaa-aikana opiskelijat viettivät aikaa muiden vaihto-opiskelijoiden kanssa ja kävivät ravintoloissa ja yökerhoissa. He myös kävivät ostoksilla ja tutustuivat paikallisiin nähtävyyksiin. Lähes kaikki matkustivat lähikaupungeissa ja maissa, sekä tutustuivat maan kulttuuriin. Opiskelijajärjestöt järjestivät paljon ohjelmaa, esimerkiksi retkiä vaihto-opiskelijoille. Liikunnan opiskelijat harrastivat vapaa-aikana erilaisia urheilulajeja. Yleisesti ottaen vaihtoon lähteneillä oli koko ajan paljon tekemistä ja runsaasti vapaa-aikaa.

5.1.6 Asuminen

Yleisin asumismuoto vaihto-opiskelijoilla oli opiskelija-asuntola. Koulu auttoi opiskelijoita asunnon hankkimisessa ja tämä oli helpoin tapa löytää asunto. Osa opiskelijoista kuitenkin etsi asunnon itse löytääkseen mieleisensä. Opiskelija-asuntoloissa oli yleensä kaikki perustarvikkeet valmiina. Itävallassa ja Venäjällä koko lukukauden vuokrat tuli maksaa etukäteen.

”Koko lukukauden vuokra piti maksaa kerralla ennen vaihtoon lähtöä ja se oli melkein 2000 euroa.”

”Järjestin asuntoni itse sillä halusin, että asunto varmasti järjestyy ajoissa ja en halunnut opiskelija-asuntolaan.”

Asunnon järjestäminen ei aina onnistunut helposti. Esimerkiksi Turkkiin lähtenyt matkailualan opiskelija sai asunnon vasta paikan päällä. International business alan opiskelija joutui vaihtamaan asuntoa 2 kuukauden jälkeen asuntolan levottomuuden takia. Asuntoloissa oli aina mahdollisuus, että yhteen huoneeseen majoittuu kaksi toisilleen tuntematonta ihmistä ja tämä aiheutti ongelmaa Yhdysvalloissa olleelle opiskelijalle. Koulu auttoi opiskelijoita löytämään asunnon, mutta ennen vaihtoon lähtöä asumisen yksityiskohdat olivat silti vielä epäselviä. Asunnosta saatavat tiedot olivat puutteellisia, esimerkiksi muutamat opiskelijat eivät tienneet asunnon kuntoa ja tulevia huonekavereita. Yhdellä haastatellulla oli epäselvyyksiä asuntoon kirjautumisessa. Hän ei tiennyt hoituuko kirjautuminen koulun kautta vai vasta asuntolassa.

Yleinen kuukausivuokra oli vaihto-opiskelijoilla ja työharjoittelijoilla noin 350 – 400 euroa kuukaudessa. Monet harjoitteluun lähteneet opiskelijat järjestivät asuntonsa mieluummin itse. Vain harva harjoittelija sai asunnon koulun kautta.

”Löysin asunnon ihan vain googlettamalla, ja otin yhteyttä opiskelija-asuntoja välittävään yritykseen sähköpostitse.”

5.1.7 Rahojen riittävyys

Kajaanin ammattikorkeakoulu avustaa sekä vaihto-opiskelijoita, että harjoittelijoita rahallisesti. Vaihto-opiskelijat saavat koululta noin 1250 euroa ja työharjoitteluun lähtevät noin 1750 euroa. Tämän lisäksi opintotuki tulee normaalisti ja opiskelijalla on mahdollista saada korotettua opintolainaa. Rahallista avustusta voi myös hakea kaupungilta ja eri säätiöiltä. Oma aktiivisuus avustusrahojen hankkimisessa on tärkeää. Harjoittelussa olevat opiskelijat voivat saada palkkaa, tai pientä korvausta.

”Yhdysvaltoihin lähtiessäni maksoin viisumin stipendillä ja lennot koulun tuella.”

”Rahat riittivät hyvin, koska oli omaa rahaa säästössä ja koululta sai hyvän tuen.”

Kuukausittain saatu rahamäärä riitti hyvin vuokran maksuun ja muuhun elämiseen. Koululta ja säätiöiltä saadut tuet käytettiin yleensä matkustamiseen ja vakuutuksiin. Maissa on erilaiset hintatasot, joten toisilla rahaa kului vaihdon aikana enemmän.

5.1.8 Vaihdon sujuvuus kokonaisuudessaan

Vaihtoaika sujui kokonaisuudessaan hyvin ja suuria ongelmia ei ollut. Osalla opiskelijoista ilmeni kuitenkin ongelmia. Yksi opiskelija sairastui ja kotiinlähtö oli lähellä. Hän myös joutui ryöstön kohteeksi, mutta vakuutus korvasi menetetyn omaisuuden. Turkissa olleen opiskelijan elämää vaikeutti aikakäsityksen erilaisuus ja järjestelmällisyyden puute. Osalla työharjoittelussa olleista paikallisen kielen osaaminen tuotti ongelmia työnteossa. Yleisesti työharjoittelu-aika sujui kuitenkin ulkomailla hyvin.

”Harjoittelu sujui hyvin ja saavutin tavoitteeni.”

5.1.9 Vaihdon hyödyllisyys tulevaisuudessa ja parhaat kokemukset

Kaikki haastatellut kertoivat opiskelijavaihdosta olevan hyötyä kielitaidon parantamisen kannalta. Vaihdon aikana tutustui uusiin ihmisiin ja kulttuureihin ja oppi paljon asioita itsestään, sekä pärjäämään omillaan. Itseluottamus lisääntyi ja sai paljon rohkeutta, sekä oppi itse ratkaisemaan ongelmia. Kaikki opiskelijat solmivat vaihdon aikana ystävyysuhteita. Kolme opiskelijaa koki vaihdosta olevan hyötyä tulevaisuudessa työmarkkinoilla, koska he pitävät kansainvälisiä taitoja tärkeänä. Osa haastatelluista kertoi, että ulkomailla oli mahdollista käydä sellaisia kursseja, mitä Suomessa ei ollut saatavilla. Useat kokivat vaihdon aikana elämyksiä ja pääsivät matkustelemaan paljon.

”Englannin kielen osaaminen parantui.”

Harjoittelussa olleet saivat uusia kokemuksia ja pääsivät kokeilemaan erilaisia käytäntöjä työelämässä. Työharjoittelun suorittamisen jälkeen osa opiskelijoista koki, että heillä on avaram-

pi kuva elämästä ja paljon uusia ajatuksia työmaailmaan liittyen. He pitivät myös tärkeänä kielitaidon karttumista ja uusien kontaktien luomista.

”Parasta harjoittelussa oli ikuisten ystävyysuhteiden luominen ympäri maailmaa.”

Haastatellut kertoivat opiskelijavaihdon ja työharjoittelun olevan ainutlaatuisia kokemuksia ja siksi kaikki vaihdossa olleet opiskelijat suosittelivat omaa vaihtokohdetta muille opiskelijoille. He myös lähtisivät uudestaan vaihtoon, jos siihen tulisi mahdollisuus.

”Lähtisin uudestaan vaihtoon, koska puoli vuotta on hyvä aika tutustua uuteen kulttuuriin ja maahan.”

5.1.10 Parannusehdotukset

Vaikka kansainvälinen toiminta Kajaanin ammattikorkeakoulussa on toimivaa, haastateltavilla ilmeni silti paljon kehitysideoita. Parannusta toivottiin tiedon kulkuun oman koulun ja vaihtokoulun välillä. Haastateltujen mielestä koulujen kv-koordinaattoreiden yhteistyötä tulisi lisätä, että vaihto-opiskeluun liittyvät järjestelyt hoidettaisiin paremmin. Kurssien sisällöissä on ollut suuria eroja ja opintosuunnitelma ei ole ollut toimiva. Useat opiskelijat toivoivat tarkempaa tietoa kurssien sisällöistä ja niiden sopivuudesta omiin opintoihin. Opiskelijat halusivat tietää enemmän asumisen eri mahdollisuuksista etukäteen. Koulun kautta järjestetyistä asunnoista halutaan saada tarkempaa informaatiota.

”Koulujen kv-koordinaattoreiden yhteistyö heikkoa.”

”Minulla oli täysin eri kurssit, mitä Learning agreementissa oli sovittu.”

Koulu valmentaa hyvin ennen vaihtoon lähtöä, mutta kotiin paluun jälkeen opiskelijat toivoisivat kattavampaa paluu-orientaatiota. Osa opiskelijoista koki kotiin paluun vaikeaksi ja olisivat toivoneet enemmän apua koululta. Yhden haastatellun mielestä koulukuraattorin palveluista tulisi kertoa enemmän siten, että opiskelijat tietäisivät niistä enemmän ja voisivat mennä juttelemaan ja saada apua kotiin paluun jälkeen.

Haastateltujen mielestä Kajaanin ammattikorkeakoulua voisi markkinoida paremmin. Vaihtoon lähtevillä opiskelijoilla voisi olla mukanaan Kajaanin ammattikorkeakoulua mainostavia tuotteita ja tämän avulla markkinoida kouluamme myös vaihtokoulussa. Kouluun tulevilla

vaihto-opiskelijoilla tulisi olla mahdollisuus ostaa Kajaanin ammattikorkeakoulun tuotteita, esimerkiksi t-paitoja tai college asuja. Tämä lisäisi koulun näkyvyyttä.

”Kajaanin ammattikorkeakoululla voisi olla oma maskotti, t-paitoja ja muuta koulu-krääsää markkinoinnin parantamiseksi.”

Muutama opiskelija toivoi yhteydenoton jo vaihdossa olleisiin opiskelijoihin olevan helpompaa. Opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa olleiden yhteystiedot tulisi olla paremmin saatavilla. Vaihtokokemuksista haluttaisiin kuulla enemmän esityksiä ja ne voitaisiin ryhmitellä ja aikatauluttaa paremmin. Esimerkiksi opiskelijat voisivat tulla kuuntelemaan vain haluamaansa vaihtokohteen esitystä.

Osa opiskelijoista koki, että harjoittelua koskien ei tulisi tehdä muutoksia, sillä kaikki on opiskelijasta itsestään kiinni.

”Mikäli ulkomaille haluaa, tulee paikka löytää itsenäisesti.”

Yhden haastatellun mielestä opiskelijoille tulisi antaa tarkempaa tietoa opintotuesta, mikäli työharjoittelu jatkuu kesän aikana, koska viimeinen tukikuukausi keväällä on toukokuu.

”En tajunnut, että mikäli en hae etukäteen opintotukea kesäkuulle harjoittelupisteillä, ei siltä kuulta saa tukea.”

Kaksi opiskelijaa haluaisi tuoda ulkomailta omaan kouluunsa opettajien innostuneisuutta ja he toivoisivat enemmän kommunikointia oppilaiden ja opettajien välille.

6 POHDINTA

Vaihtoon lähdetään monesta eri syystä. Usea opiskelija lähtee hakemaan elämyksiä ja inspiraatiota ulkomailta. Kokonaisuudessaan vaihto-opiskelijaksi tai työharjoittelijaksi lähtevät opiskelijat kokevat lähtemisen helpoksi ja saavat siihen riittävästi apua. Vaihtoon lähdön suurimmat motiivit ovat kielitaidon parantaminen ja kansainväliset kokemukset, joista on hyötyä työmarkkinoilla tulevaisuudessa. Työharjoittelussa ulkomailla olleet opiskelijat ovat harjoittelun jälkeen valmiimpia työelämään, koska he ovat saaneet paljon uusia ajatuksia siihen liittyen. Vaihtoon lähdetään myös kartuttamaan omaa rohkeutta.

Kajaanin ammattikorkeakoulu auttaa vaihtoon lähteviä opiskelijoita kaikissa järjestelyissä. Vaihtoon lähteminen sujuu yleensä mutkattomasti ja vaihtojärjestelyihin saa apua kansainvälisten asioiden toimistosta. Opiskelijoilla on mahdollista saada halutessaan tietoa vaihtokohteista jo aiemmin vaihdossa olleilta opiskelijoilta. Vaihtokohteiden yhteistyökouluopettajien opetusmenetelmät voivat poiketa Kajaanin ammattikorkeakoulusta esimerkiksi siten, että opettajat ja opiskelijat ovat enemmän vuorovaikutuksessa keskenään.

Vaihtoon lähteneet opiskelijat sopeutuvat hyvin uuteen kulttuuriin ja viettävät vapaa-aikaa yleensä muiden vaihto-opiskelijoiden kanssa. He myös matkustelevat paljon lähimaissa. Kajaanin ammattikorkeakoulu myöntää apurahaa vaihtoon lähteville opiskelijoille ja siksi rahat riittävät yleensä hyvin. Lisäksi työharjoittelussa on mahdollista saada palkkaa. Opiskelijat hakevat myös apurahaa erilaisilta säätiöiltä. Opiskelijat asuvat yleensä opiskelija-asuntoloissa vaihdon aikana ja työharjoittelussa olleet etsivät asunnon mieluummin yksityiseltä vuokranantajalta.

Ennen opiskelijavaihtoon lähtöä tehdään opintosuunnitelma ulkomailla suoritettavista opinnoista. Suurimpia ongelmia aiheuttavat ulkomailla suoritettavien kurssien yhteensopivuus omaan opintosuunnitelmaan. Kuitenkin suurin osa opiskelijoista saa hyväksiluettua kaikki ulkomailla suoritettavat kurssit palattuaan Suomeen. Työharjoittelu sujuu yleensä hyvin.

Kajaanin ammattikorkeakoulu on yhteydessä vaihtokohteen yhteistyökouluun ja auttaa järjestelyissä. Kehitysehdotuksissa ilmeni, että yhteistyökouluopettajien yhteydenpidossa on parannettavaa. Opiskelijat haluavat tarkkuutta asumiseen liittyvissä järjestelyissä ja paluorientaatiota tulisi kehittää. Opiskelijat haluavat, että opintosuunnitelma sopii paremmin omiin opintoihin. He myös haluavat enemmän tietoa ulkomailla suoritettavien kurssien sisäl-

löistä. Koulun kansainvälistä näkyvyyttä voisi parantaa. Työharjoitteluun liittyen ei juuri ilmennyt parannusehdotuksia.

Opinnäytetyön teko aloitettiin syksyllä 2011. Päätimme tehdä sen yhdessä ja aloimme miettiä sopivaa aihetta. Halusimme löytää molempia kiinnostavan aiheen, joka motivoisi työnteossa ja miettimme voisiko opinnäytetyön aihe liittyä kansainvälisyyteen. Olemme molemmat olleet opiskelijavaihdossa ja toinen meistä on suorittanut myös työharjoittelun ulkomailla. Lopulta päädyimme siihen tulokseen, että haluamme tutkia vaihdossa olleiden opiskelijoiden kokemuksia ja mielipiteitä. Muotoilimme lopullisen aiheen yhdessä ryhmänohjaajan kanssa, joka kehotti meitä vielä ottamaan yhteyttä koulumme kansainvälisten asioiden koordinaattoriin Meira Kaikkoseen. Hän kertoi aiheemme olevan sopiva, koska koulustamme ei ole aiemmin tehty tutkimusta ulkomailla opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa olleille opiskelijoille.

Ennen opinnäytetyön aloittamista meillä oli jo näkemys siitä, millaista vaihto-opiskelu ulkomailla voi olla, koska olemme itse olleet vaihdossa. Aihe oli siksi mielenkiintoinen ja henkilökohtainen. Miettimme mitkä asiat ovat tärkeitä ja oleellisia tuoda esille teoriaosuudessa ja kuinka onnistuisimme löytämään tarvittavat lähteet työhön. Aihe oli innostava ja siitä löytyi paljon ajankohtaisia Internet lähteitä.

Alussa punnitsimme eri vaihtoehtoja, miten tulisimme tutkimuksen toteuttamaan ja lopulta päädyimme kvalitatiiviseen haastattelututkimukseen. Katsoimme tämän parhaaksi keinoksi saada luotettavat vastaukset ja ajattelimme, että olisi mukava haastatella vaihdossa olleita opiskelijoita ja kuulla heidän kertovan kokemuksistaan. Haastattelu oli mielekäs tapa toteuttaa tutkimus ja saimme hyviä vastauksia.

Tutkimuksemme on rajattu sekä opiskelijavaihdossa, että työharjoittelussa ulkomailla olleisiin opiskelijoihin. Olisi ollut kuitenkin hyvä keskittyä vain toiseen näistä, jotta tutkimuksesta olisi tullut yhtenäisempi ja luotettavampi. Työharjoittelussa ja opiskelijavaihdossa olleiden kokemukset eroavat toisistaan, joten tulosten kannalta olisi ollut selkeämpää tutkia vain toista. Haastattelussa käytimme eri lomakkeita. Kysymyksiä oli eri määrä ja ne erosivat hieman toisistaan riippuen siitä, oliko opiskelija ollut opiskelijavaihdossa vai työharjoittelussa. Olisimme voineet kysyä kaikilta haastateltavilta saman määrän kysymyksiä, mutta se osoittautui haasteelliseksi. Opiskelijavaihto ja työharjoittelu poikkeavat käytännössä toisistaan ja siksi kysymysten määrä oli eri.

Tutkimuksessa oli mukana opiskelijoita, jotka olivat lähteneet vaihtoon ympäri maailmaa. Olisi ollut oleellista keskittyä joko Eurooppaan tai sen ulkopuolelle lähteneisiin opiskelijoihin, koska silloin tulokset olisivat olleet vielä yhtenäisempiä. Saimme kuitenkin monipuolisia tuloksia ja tutkimusongelman kannalta oleellista tietoa. Teoriaosuus tukee myös hyvin tutkimuksessa esille tulleita tuloksia.

Opimme etsimään tietoa eri hakukohteista ja käyttämään oikeaoppista lähteiden viittaustekniikkaa. Opimme myös arvioimaan omaa tekstiä ja kirjoittamaan asiakieltä. Kvalitatiivinen haastattelututkimus oli meille uusi kokemus, johon perehdyimme huolella saadaksemme hyvän lopputuloksen. Työn aikana huomasimme järjestelmällisen ja maltillisen työnteon olevan eduksi ja lähes välttämätöntä. Koemme opinnäytetyön teosta olevan meille hyötyä, koska saimme siinä lisää tietoa kansainvälisistä asioista ja opimme uutta.

Yhteistyömme sujui hyvin koko opinnäytetyöprosessin ajan. Emme jakaneet tehtäviä, vaan teimme koko työn yhdessä, sillä halusimme kirjoitustyylin pysyvän samana koko ajan ja halusimme tuoda molempien ajatuksia saman verran esille. Uskomme opinnäytetyöstä olevan hyötyä kansainvälisten asioiden toimistolle ja uusille vaihtoon haluaville opiskelijoille. Työstä saa hyvän käsityksen siitä millaista vaihto-opiskelu on ja miten Kajaanin ammattikorkeakoulusta vaihtoon lähteneillä opiskelijoilla vaihtoaika on sujunut.

LÄHTEET

Aalto-yliopisto. Free mover vaihto 2011. Saatavilla:

<https://into.aalto.fi/display/fimasterecon/Freemover-vaihto> (Luettu 13.12.2011).

CIMO – Ajankohtaista. 16.6.2011. Saatavilla:

http://www.cimo.fi/ajankohtaista/101/2/naisopiskelijat_lahtevat_aktiivisemmin_ulkomailla_16_6_2011 (Luettu 19.9.2011).

CIMO – Erasmus ohjelmat 2011. Saatavilla:

<http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmus> (Luettu 20.9.2011).

CIMO – Erasmus ohjelma 2007 – 2013. Saatavilla:

http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/19546_ERAIP_2011_hakuinfo_Erasmus-ohjelma_AK.pdf (Luettu 22.9.2011).

CIMO – North-South-South 2011. Saatavilla: <http://www.cimo.fi/ohjelmat/north-south-south> (Luettu 14.12.2011).

Elinkeinoelämän keskusliitto 2009 – Työelämässä tarvitaan yhä useampia kieliä. Saatavilla:

http://www.ek.fi/ek/fi/yrityskyselyt/liitteet/Tyoelamassa_tarvitaan_yha_useampia_kielia.pdf (Luettu 8.11.2011).

ETUSIVU 2010. Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkolehti. Saatavilla:

<http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2010/0104/cimo.html?lang=fi> (Luettu 19.9.2011).

Fänrich, B. 2009. Vaihto-opiskelijoiden kokemukset ja motiivit. Saatavilla:

<http://www.oamk.fi/~bafahnri/miksi/vaihdon-motiivit.pdf> (Luettu 12.12.2011).

Garam, I. & Korkala, S. 2010. Kansainvälinen liikkuvuus ammatillisessa ja korkea-asteen koulutuksessa. Saatavilla:

http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/21094_Faktaa_1_2011a.pdf (Luettu 20.9.2011).

Garam, I. 2000. Kansainvälisyyttä käytännössä. Suomalaisten vaihto-opiskelijoiden kokemuksia ulkomailla opiskelusta. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus.

Happo, E. Sähköinen haastattelu 14.12.2011.

Helsingin Sanomat arkisto. Itseluottamus kasvaa ulkomailla 2011. Saatavilla:

<https://www.hs.fi/yritykset/sanomaarkisto/artikkeli.do?id=HS20111018SI1YO02enm&hakuunat=kansainv%C3%A4linen+osaaminen&pvm=vuosi2011&alkaen=&loppuen=&lehti=HS&sivu=1&tulokset=108&lyhenne=HS&artikkeli=3&haku=HESA> (Luettu 1.11.2011).

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä.

Hämeen ammatti-instituutti – Hakeminen vaihtoon 2011. Saatavilla:

http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMI/Kansainvalisyys/kansainvalistymaan/hakeminen_vaihtoon (Luettu 13.12.2011).

IEC – Study abroad resource 2009.

Saatavilla: <http://www.ieconline.net/> (Luettu 20.9.2011).

Ikonen, J. 2010. Kulttuurit kohtaavat – Suomalaisen opiskelijan sopeutuminen japanilaiseen kulttuuriin. Saatavilla:

<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/10957/ikonen.pdf?sequence=1> (Luettu 12.12.2011).

Jyväskylän yliopisto – Perustietoa opiskelijavaihdosta 2011. Saatavilla:

https://www.jyu.fi/hallintokeskus/opiskelijoille/oppaat/perustietoa_opiskelijavaihdosta/referencemanual-all-pages (Luettu 13.12.2011).

Kaikkonen, M. Sähköinen haastattelu 3.10.2011.

Kajaanin ammattikorkeakoulu. ASIO – Opettajatoiminnot 2010. Tiedonanto: Meira Kaikkonen.

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011a – Harjoittelijavaihto ulkomaille. Saatavilla:
<http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Harjoittelijavaihto.iw3> (Luettu 16.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011b – Kaksoistutkinto. Saatavilla:
<http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Kaksoistutkinto.iw3> (Luettu 16.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011c - Kansainvälisyys. Saatavilla:
<http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys.iw3> (Luettu 28.9.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2015. Kansainvälisyysasiain toimisto.

Kajaanin ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan suunnitelma 2009. Kansainvälisyysasiain toimisto.

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011d – Kansainvälisen vaihdon FAQ. Saatavilla:
http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Kansainvalisen_vaihdon_FAQ.iw3 (Luettu 19.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011e – Opiskelijavaihto ulkomaille. Saatavilla:
<http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Opiskelijavaihto.iw3> (Luettu 16.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011f – Tietoa apurahoista. Saatavilla:
http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Tietoa_apurahoista.iw3 (Luettu 19.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011g – Vaihto-ohjelmat.

Saatavilla: <http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Vaihto-ohjelmat.iw3> (Luettu 20.9.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011h – Vaihto-valmennus. Saatavilla:

<http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Vaihto-ohjelmat.iw3> (Luettu 19.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011i – Yhteistyökorkeakoulut. Saatavilla:

<http://www.kajak.fi/suomeksi/Opiskelijoille/Kansainvalisyys/Yhteistyokorkeakoulut.iw3> (Luettu 19.12.2011).

Kajaanin ammattikorkeakoulu – Uutiset 13.10 2011. Saatavilla:

<http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Ajankohtaista/Uutiset/Yleiset.iw3?showmodul=149&newsID=63a47385-8066-4d14-82ee-23b9cde7c09d> (Luettu 15.12.2011).

Kansainvälinen koulutus kannattaa – Kilroy uutisia 2011. Saatavilla:

<http://www.kilroy.fi/uutisia/2011/05/kansainvalinen-koulutus-kannattaa!> (Luettu 8.11.2011).

Kansainvälistä näkemystä ja kokemusta Kajaanin ammattikorkeakoulusta 2011. Saatavilla:

<http://www.kajak.fi/loader.aspx?id=761f7971-a023-4306-8840-5692f24af953> (Luettu 15.12.2011).

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia. Opetus ja Kulttuuriministeriö 2009. Saatavilla:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi> (Luettu 28.9.2011).

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015.

Saatavilla: www.kansainvalistymisstrategia.fi (Luettu 28.9.2011).

Kostamo, J. 1999. Työn epävarmuuden monet kasvot. Saatavilla:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:MNWSD45uE2MJ:https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/12836/1395.pdf%3Fsequence%3D1+haastattelu>

[tutki-](#)
[mus+toteutetaan+niin,+ett%C3%A4+kaksi+toisilleen+vierasta+ihmist%C3%A4+kohtaavat&cd=1&hl=fi&ct=clnk&gl=fi](#) (Luettu 19.1.2012).

Lasonen, J. 2005. Kever-verkkolehti – Monikulttuurisuus ja koulutuksen kansainvälistyminen. Saatavilla: <http://ojs.seamk.fi/index.php/kever/article/viewArticle/870/719> (Luettu 8.11.2011).

Maailmalle.net – Erasmus harjoittelu 2011. Saatavilla:
http://www.maailmalle.net/harjoittelu_ja_tyoskentely/harjoittelu_ulkomailla/harjoittelupaikan_hakeminen/erasmus_harjoittelu (Luettu 21.9.2011).

Maailmalle.net - Korkeakouluopiskelijoiden opiskelijavaihto 2010. Saatavilla:
http://www.maailmalle.net/opiskelu/vaihto-opiskelu/korkeakouluopiskelijoiden_opiskelijavaihto (Luettu 8.12.2011).

Maailmalle.net – Vaihtoon oman korkeakoulun kautta. Saatavilla:
http://www.maailmalle.net/opiskelu/vaihto-opiskelu/korkeakouluopiskelijoiden_opiskelijavaihto/vaihtoon_oman_korkeakoulun_kautta (Luettu 8.11.2011).

Opiskelupaikka – Ulkomaille 2011. Saatavilla: <http://www.opiskelupaikka.fi/Ulkomaille> (Luettu 9.11.2011).

Räsänen, H. HAMK – Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. Saatavilla:
http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Ylempi_AMK_tutkinto/kudos/menetelmat/4_Kvalitatiiviset_tutkimusmenetelmaet.pdf (Luettu 11.10.2011).

Suomen työelämän tarvitsemat kielet – Pakkoruotsi.net 2011. Saatavilla:
http://www.pakkoruotsi.net/kielten_tarve.shtml (Luettu 8.11.2011).

Tampereen yliopisto – Nordplus ohjelma 2011. Saatavilla:
http://www.uta.fi/opiskelu/opiskelu_ulkomailla/vaihtopaikat/nordplus/index.html (Luettu 13.12.2011).

Turun yliopiston humanistinen tiedekunta – Harjoitteluun ja työelämään orientoituminen.

Saatavilla: <http://www.hum.utu.fi/opiskelu/oppaat/opus2011-2012/harjoittelu.html> (Luettu 10.10.2011).

LIITTEET

Sähköposti

3.10.2011

Kysely vaihto-opiskelijoille opinnäytetyöhön liittyen

Hei,

Olemme matkailualan opiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä, jonka aihe on Kajaanin ammattikorkeakoulusta vuosina 2010 - 2011 vaihtoon lähteneiden kokemukset ja mielipiteet. Tarvitsemekin nyt teidän apuunne, sillä haluaisimme haastatella kyseisinä vuosina vaihto-opiskelijoina olleita ja kysellä heidän kokemuksiaan vaihdosta. Haastattelu ei vie paljon aikaa ja tulemme lähettämään teille kysymykset etukäteen. Mielipiteistänne ja kokemuksistanne on hyötyä koko koululle, sillä pyrimme haastattelujen avulla myös selvittämään, miten koulumme kansainvälisyysasioita voisi kehittää.

Mikäli haastattelu sopii sinulle, ilmoittaisitko siitä meille, niin voimme sopia haastatteluajan.

Kiitos etukäteen ja hauskaa syksyn jatkoa!

Terveisin Sara Petäjaniemi ja Katri Pekkala

Kysely vuosina 2010 – 2011 Kajaanin ammattikorkeakoulusta vaihto-opiskelijoiksi lähteneille opiskelijoille.

Opiskelijoiden mielipiteet ja kokemukset vaihdosta.

Nimi:

Ala:

Kohdemaata ja vaihto-ohjelma:

Vaihdon kesto:

- 1) Miksi lähdit vaihtoon ja miksi valitsit juuri kyseisen kohteen?

- 2) Miksi pidit vaihtoon lähtemistä tärkeänä?

- 3) Mikä motivoi lähtemään vaihtoon?

- 4) Oliko vaihtoon lähtö helppoa? (Järjestelyt..)

- 5) Opintosuunnitelman sopivuus omiin opintoihin?

- 6) Millaisia kursseja kävit?

- 7) Miten sopeuduit maahan ja ihmisiin?

- 8) Millainen koulu oli ja miten se poikkesi omasta koulustasi? (opiskelutavat jne...)

- 9) Miten vaihto-aika sujui kokonaisuudessaan? Mitä ongelmia?

- 10) Riittivätkö rahat vaihdon aikana?

- 11) Millaisessa asunnossa asuit ja mitä kautta asunto järjestyi?

- 12) Miten vietit vapaa-aikaasi ja miten sopeuduit vieraaseen kulttuuriin?

- 13) Mikä oli parasta vaihdossa ja mitä hyötyä siitä sinulle oli tulevaisuutesi kannalta?

- 14) Lähtisitkö uudestaan vaihtoon ja suositteletko vaihtopaikkaa muille?

- 15) Mitä parannettavaa vaihtoon liittyen?

- 16) Mitä toisit vaihto koulusta suomeen ja mitä eroja huomasit koulujen vaihtojärjestelmissä? (oma koulu verrattuna vaihto kouluun..)

Kiitos vastauksistasi! ☺
Sara Petäjäniemi ja Katri Pekkala, MMM8A

Kysely vuosina 2010 – 2011 Kajaanin ammattikorkeakoulusta työharjoitteluun lähteneille opiskelijoille.

Opiskelijoiden mielipiteet ja kokemukset vaihdosta.

Nimi:

Ala:

Kohdemaan ja työharjoittelupaikka:

Vaihdon kesto:

- 1) Miksi lähdit harjoitteluun ulkomaille ja miksi valitsit juuri kyseisen kohteen?

- 2) Miksi pidit harjoitteluun lähtemistä tärkeänä?

- 3) Oliko harjoitteluun lähtö helppoa ja miten sinut otettiin vastaan? (Järjestelyt..)

- 4) Miten sopeuduit maahan ja ihmisiin?

- 5) Miten työharjoittelu sujui ja vastasiko se odotuksiasi? Oliko mitään ongelmia?

- 6) Saitko palkkaa ja miten rahat riittivät?

- 7) Millaisessa asunnossa asuit ja mitä kautta asunto järjestyi?

- 8) Miten vietit vapaa-aikaasi ja miten sopeuduit vieraaseen kulttuuriin?
- 9) Mikä oli parasta työharjoittelussa ja mitä hyötyä siitä sinulle oli tulevaisuutesi kannalta?
- 10) Lähtisitkö uudestaan harjoitteluun ulkomaille ja suositteletko harjoittelupaikkaa muille?
- 11) Parannusehdotuksia harjoitteluvaihtoon liittyen?

Kiitos vastauksistasi! ☺
Sara Petäjäniemi ja Katri Pekkala, MMM8A

Haastateltavat

Opiskelijavaihto

1. Matkailualan naisopiskelija. Opiskelijavaihdossa Turkissa Erasmus -ohjelman kautta. Vaihto-aika: elokuu – joulukuu 2010. Haastateltu 10.10.2011.
2. Matkailualan naisopiskelija. Opiskelijavaihdossa Yhdysvalloissa koulujen välisen oman sopimuksen kautta. Vaihto-aika: elokuu – joulukuu 2010. Haastateltu 18.10.2011.
3. Liikunta-alan naisopiskelija. Opiskelijavaihdossa Kanadassa koulujen välisen oman sopimuksen kautta. Vaihto-aika: elokuu – joulukuu 2010. Haastateltu 19.10.2011.
4. Liikunta-alan naisopiskelija. Opiskelijavaihdossa Itävallassa Erasmus -ohjelman kautta. Vaihto-aika: syyskuu 2010 – helmikuu 2011. Haastateltu 13.10.2011.
5. Liiketalouden miesopiskelija. Opiskelijavaihdossa Itävallassa Erasmus -ohjelman kautta. Vaihto-aika: syyskuu 2010 – helmikuu 2011. Haastateltu 13.10.2011.
6. International Business alan naisopiskelija. Opiskelijavaihdossa Venäjällä First -ohjelman kautta. Vaihto-aika: elokuu – joulukuu 2010 ja helmikuu – kesäkuu 2011. Haastateltu 13.10.2011.
7. International Business alan naisopiskelija. Opiskelijavaihdossa Argentiinassa Jyväskylän ammattikorkeakoulun kautta. Vaihto-aika: tammikuu – toukokuu 2011. Haastateltu 13.10.2011.

Työharjoittelu

8. Matkailualan naisopiskelija. Työharjoittelussa Espanjassa. Vaihto-aika: maaliskuu – heinäkuu 2011. Haastateltu 12.10.2011.
9. Matkailualan naisopiskelija. Työharjoittelussa Irlannissa. Vaihto-aika: tammikuu – kesäkuu 2011. Haastateltu 12.10.2011.
10. Sosiaali- ja terveysalan naisopiskelija. Työharjoittelussa Ruotsissa. Vaihto-aika: huhtikuu – toukokuu 2011, 6 viikkoa. Haastateltu 21.10.2011
11. Sosiaali- ja terveysalan naisopiskelija. Työharjoittelussa Afrikassa. Vaihto-aika: helmikuu – toukokuu 2011. Haastateltu 13.10.2011.

